

Ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten der Kon. Hollandsche Lloyd en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Cafés en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang“.

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR . . . . . HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
INLICHTINGDIENST . . . . . TELEFOON 4519.

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD“
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG, TEL. 4519.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie“, en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Administrateur: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519.
Voor Advertenties tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Telefoon intercomm. 2793, beiden DEN HAAG.

N.V. NEDERLANDSCHE IJZERHANDEL Afd. ENTHOVEN

IJzerhandel, Gereedschappen, Complete Keuken- en Badkamer-inrichtingen, enz.
VLAMINGSTRAAT 18 - DEN HAAG - TELEFOON 791

Speciale Export-afdeeling voor Uitrustingen naar Oost- en West-Indië

HEEREN EN KINDER KLEEDING

PEEK & CLOPPENBURG

KLEEDING NAAR MAAT

INHOUD: Denkbeelden en Belangen. — Sumatra-kroniek. — Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften: Uit de Eur. Pers. Uit de Ind. Pers. Uit de Chin. Pers. Lit.-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Van Vreemde Koloniën en Verre Landen. — Mededeelingen. — Begunstigers, nieuwe Leden, Contributie-verhoogingen en op peil gebrachte contributies, sedert Juli 1920.

Denkbeelden en belangen.
Admirable effet des grandes associations humaines la marche incessante de l'homme vers le mieux. Ortolan.
Het is een alom bekend gevleugeld woord van een der grooten onder de Fransche schrijvers van den nieuweren tijd, dat de denkbeelden rusteloos voortgang hebben.

Aan dit ook zeer ware woord zou kunnen worden toegevoegd: en, al voortgaande, verwijden, verdiepen, tegelijkertijd samengestelder worden.
Het is die gestadige gang der denkbeelden, het is dat immer voortdurende proces van wijziging en loutering van inzicht, dat uiteindelijk leidt tot de on-
OPLETTEN!! Geeft bij vertrek uit - of naar Indië en VAN IEDERE VERANDERING VAN WOONPLAATS in Indië en Nederland KENNIS aan: Administr. „Koloniaal Weekblad“, Heulstraat 17, Haag
derkenning van die fundamentele waarheden, buiten welke de mensch, wil hij dien naam waardig zijn, het niet kan stellen. Het is de eeuwige evolutie, de ontwikkeling, de ontplooiing van den mensche-lijken geest, welke tot revolutie — schoon deze somtijds aan zich dienstbaar makende — zich verhoudt als het durende tot het voorbijgaande. Het is de stijgende lijn naar het Goede!

ENGELSCHЕ Kleermakerij
FA B. SCHOEMAKER
29 Westeinde, - Telef. H. 6252
Den Haag
ENGELSCHЕ STOFFEN
Lid N.V. Vereeniging Nederlandsche Kleermakerijen

LES MODES CHEZ LAMPE SPUISTR. & LA HAYE.

ROBES   COSTUME TAILLEUR-AMAZONE   CHAPEAUX   CAPE PUSSEE

Venduhuis „HOFSTAD“
HUGO DE GROOTSTRAAT 7   Dir. G. TER HEIDE   TEL. HAAG 1623
ONDERNEMERS VAN PUBLIEKE VEILINGEN ..... TAXATEURS

N.V. TOT EXPLOITATIE VAN GEMEUBILEERDE WONINGEN
vraagt Gemeubileerde Huizen, heele of gedeelten van Inboedels te koop tegen hooge prijzen. — Brieven onder No. 215 Bureau v. d. Bl.

P.M. BROEKMANS AMSTERDAM
 KONINGSPLEIN HOEK HEERENGRACHT
 LADIES AND GENTLEMEN'S TAILOR

STEEDS VOORHANDEN HET FIJNSTE EN ALLERNIEUWSTE
 VOOR DAMES EN HEERENKLEEDING.
 KLEEDING NAAR MAAT BINNEN 2 X 24 UUR GEREED

Stoom-, Wasch- en Strijkinrichting „Fortuna”

Mej. v. d. NEUT - Hoefkade 59

Wascht rein, tegen billijken prijs.
 Wasschen en Stoomen van gordijnen,
 spreien en dekens.

De goederen worden afgehaald te Den Haag, Scheveningen,
 Rijswijk, Voorburg en Loosduinen.

N.V. WIENER & VAN WITSEN
 Gevestigd 1851

Indische Uitrustingen

ROTTERDAM DEN HAAG
 35 Schiedamsche Singel 94 Noordeinde

E. VAN EMBDEN

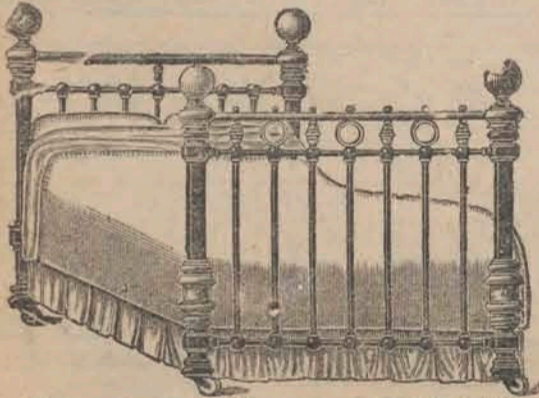
In- en Verkoop van
 uitsluitend eerste soort nieuwe en tweede hands
 MEUBELEN, PIANO's, BRANDKASTEN,
 KANTOORMEUBELEN, enz.

Schiekade 207 - ROTTERDAM - Telef. 10134
 (naast Astoria Bioscope)

Th. A. A. SIMONIS,

GROENMARKT 34, over de Prinsestraat.

TELEFOON 2535. DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN.

Groote keuze vanaf het beste tot het
 eenvoudigste.

Magazijn gesloten van half een tot twee uur.

MAISON VAN HAL

Hofleverancier van H.M. de Koningin 103

Reigerstr. 14 BREDA Telefoon 442

Heerenkleeding
 Dameskleeding
 Indische Uitrustingen
 Uniformkleeding

Lid N.V. Vereenigde Nederl. Kleermakerijen.

Wordt dit door den weldenkenden intuïtief gevoeld en beseft hij, dat wie denkt overwint, hij mist niettemin zoo vaak de kracht om het Goede te doen overwinnen door het denken; dat is z'n zwakke stee, zijn tragedie, gelijk ze het is van de massa waarvan hij als enkeling een deel uitmaakt.

De stijgende lijn naar het Goede! Trots intervallen van waren en schijnbaren stilstand, in weerwil van achteruitgang zelfs — men denke aan den tijd dien wij beleven — altijd weer de stijging, ongeacht het beweeg van mensch en menschheid.

Het vorenstaande met een voorbeeld naar het leven aannemelijk trachtende te maken, moge dit ontleend worden aan de jongste geschiedenis van ons eigen land in zijne verhouding tot de koloniën, waar die lijn zoo duidelijk uitgestippeld ligt. Welk een wijziging, beter misschien geleidelijke ommekeer, in de ideeën van vóór vijftig jaar en nu, in de denkbeelden van een halve eeuw, een spanne tijds in den tijd — welk een sprong!

De koloniën, destijds wingewesten en als zoodanig algemeen beschouwd en behandeld, ze vormen thans een deel van het Rijk — men spreekt van Groot Nederland — daaraan met steeds nauwer toegehaalde banden verbonden. Toen, een batig slot-politiek, thans de ethische koers. Toen — het was in '66 — kon een senator in ons Parlement, bij de behandeling der Indische begroting, zonder zweem van tegenspraak zeggen: „De begroting moge bij de wet worden vastgesteld, de millioenen moeten wij toch houden,” en een collega, nog wat krasser: „Wij zitten hier wel om de belangen van het Nederlandsche volk, maar volstrekt niet om die van de Javanen of van de Europeanen in Ned.-Indië te behartigen.”

Thans..... maar genoeg — het is alles anders geworden. Bijna in alle geschriften, in alle redevoeringen over Oost en West in onzen tijd, hetzij deze laatsten gehouden worden in of buiten het Parlement, wordt uitgegaan van het standpunt, dat het bestuur van Nederland over de Indiën in de allereerste plaats moet gericht zijn op de ontwikkeling dier landen in maatschappelijken en politieken zin.

De zucht naar winstbejag en deze alleen, is niet meer — althans niet in de mate van weleer — richtsnoer aller daden; een verstand egoïsme heeft bij de Regeering en het denkende deel der natie plaats gemaakt voor medeleven en medevoelen, het altruïsme heeft veld gewonnen en, naast rechten, denkt men thans bovenal aan plichten.

Gelijk een rechtgeaard vader aan het geestelijk en stoffelijk welzijn van zijn kind alle zorgen besteedt, opdat het eenmaal, den mannelijken leeftijd bereikt hebbende, in staat zij op eigen beenen te staan, zoo ook wil het Nederland van de XXe eeuw zijn vaderlijke zorgen uitstrekken over hen, aan gindsche zij van den evenaar, die aan zijn zorgen zijn toevertrouwd. Aldus de huidige, van lieverlede ontstane en eenig juiste opvatting.

Het is nu eenmaal in het wereldbestel gericht, dat Nederland koloniën heeft in Oost en West, al drie eeuwen lang. Zullen ze voor ons behouden blijven en hoelang nog? Dit is de telkens weerkerende

vraag op veler lippen. Mag en kan het antwoorders luiden dan: we zullen ze behouden zoo lang dat de kinderen mondig zijn, niet korter maar niet langer?

Wie meent, dat ijverzucht of andere beweegredes van grootere natiën dan wij oorzaak zouden kunnen worden van ons verlies van Indië, onderschat hechtheid van een eeuwenouden band, naar welke krachtiger worden nu, meer dan ooit, moet worden gestreefd. Die band bestaat; de tot mislukking doemde pogingen van enkele dwaalgeesten om te scheuren ten spijt; wil Indië hem niet verlaten — en bij het verwisselen van meester zal geen baat vinden — dan is ook geen macht ter werke over welke middelen ze ook beschikt, daartoe in staat. Op het smeden van een onverbreekbaren band waar Indië's mondigheid nog in 't verschiet ligt, komt het alleen aan, allereerst van dezen kant evenals de vader de liefde moet winnen van zijn kind door de verstandige uitoefening zijner vaderlijke rechten en plichten, zoo ook heeft Nederland meer en meer de gehechtheid te winnen van de volken welke nu eenmaal aan zijn leiding zijn toevertrouwd en die behoeven.

Daarin ligt Neerland's roeping.

Wanneer het dan daarop aankomt, op het sterken maar door versterken van den band tusschen Nederland en koloniën en omgekeerd, dan ook door dringe ieder Nederlander zich van dat groot belang, waarin een geoorloofd eigenbelang, zoo niet voor hem, dan toch voor zijne nazaten verscheld ligt. Een materialistisch belang, een grooter idolaat is, het is nimmer te laat het goede te betrachten. De kennis van land en volk in Oost en West, te gering nog in alle lagen onzer vaderlandsche maatschappij, moet toenemen, op de eerste plaats bij de jeugd aan wie de naaste toekomst is. Men vange met haar denken te verruimen en het nog al te veel toepasselijke onbekend maakt onbemind — na drie eeuwen kolonisatie! — moet op dit punt beteekenis verliezen en in stede daarvan aangekweekt die kennis die liefde is, het thema in de afscheidsrede van den onlangs afgetreden voorzitter, thans eerevoorzitter dezer vereeniging, welke vereeniging als een ste der vele middelen tot bereiking van haar doel de versterking van den band tusschen Nederland en zijn koloniën en het bevorderen van beider gemeenschappelijke belangen, in haar program heeft opgenomen: het verspreiden van populaire kennis.

Daarom verdient zij steun in elken zin.

Eerst dan, wanneer kennis en daarmede begrip en inzicht rijpen, zal de in latenten staat verkeerde onderlinge waardeering en een gevoel van saamhorigheid zich krachtig uiten en doen gelden. Die kant moet het uit. Nieuwe tijden, nieuwe denkbeelden, andere en hoogere belangen!

v. d. B.

KON. ERK. PITMANSCHOOL

Staatsblad 37.

DEN HAAG, Regentessepl. 26 - Mauritsweg 30, ROTTERDAM

Stenografie, Machineschrijven, Talen, Correspondentie, Boekhouden, Staatsinrichting.

KANTOOR- en HANDELSOPLEIDING.

Directeur-Gen. T. v. D. VEEN.

PERRY & CO.

Kalverstraat 93-95-97-99 - AMSTERDAM
 ARNHEM - UTRECHT - 's-GRAVENHAGE

HUTKOFFERS

's-Gravenh. Muziekschool
„DE TOONKUNST”
 Prins Mauritsplein 21 Tel. S. 477
 Spreekuren dagelijks van 10—1 en 2—6 uur.
 Directeur: JAMES ZWART.

Behalve volledig onderricht aan **Dilettanten en Eerstbeginnenden**, ook gelegenheid tot Vakstudie.
DAGELIJKS KUNNEN AANMELDINGEN GESCHIEDEN.
 Klavier, Orgel, Solozang, Viool, Alt, Cello, Compositie, Dirigeerkunst: 1 uur per week f 80.—; 2 uren per week f 150.— per jaar. Samenspel f 40.—; Harmonie en Contrapunt f 50.—; Muziekgeschiedenis f 25.—; Voordrachtskunst en Declamatie f 50.—; Meth. Spreken f 50.—; Fransch, Duitsch en Italiaansch f 50.— p. j. Orkestklasse 1 maal p. w. 2 uren, voor leerlingen der school f 10.—; leerlingen buiten de school f 15.— p. j. Het onderricht wordt uitsluitend door eerste, gediplomeerde krachten onderwezen; de leerlingen worden individueel behandeld; het geheel staat onder voortdurend toezicht van den Directeur, die alle verantwoordelijkheid voor de te geven lessen draagt, waardoor steeds de beste resultaten worden bereikt. 222
VRAAGT PROSPECTUS!!!

Sumatra-Kroniek. *)

Een strootje wijst nu eenmaal hoe de wind waait. Zoo moet worden beoordeeld het eenvoudige bericht, volgens welk aan den landbouwleeraar te Palembang, den heer Van Suten, een belooning van f 1000 is toegekend als blijk van waardeering zijner voortvarendheid over het tijdvak November—Januari bij de voorbereiding van de vestiging der rijsthoeve in het Palembangsehe.

Zulke blijken van waardeering komen in Indië zelden voor, ofschoon zij juist een integreerend deel van het bestuursstelsel moesten zijn — vooral in de buitengewesten — en strikt eerlijk en onbevangen toegepast. Want wèl wordt elke landsdienaar geacht zijn plicht te doen, dus ook voortvarend te zijn wanneer hem wordt opgedragen in een belangrijke noodstand te voorzien, maar dit is nog niet hetzelfde als het betrachten van den plicht, zooals de dienstpractijk wel afdoende leert. Wie niet voortvarend, integendeel schromelijk laks is, ontvangt geen cent minder salaris dan de ijverige. En er moet al héel wat gebeuren, eer er sprake komt van ontslag. Daarentegen staan de voortvarenden niet zelden aan harde bejegeningen en schade bloot, omdat Sint Burocratus wonderlijke opvattingen huldigt nopens plicht. Dat hij nu geen bezwaar maakte tegen een eerlijk douceurtje, toont genoegzaam hoe fel de woedselnood op Sumatra nijpt. Om erin te voorzien worden stimulansen aangewend.

Bij de wonderbaarlijk snelle ontwikkeling van Z.-Sumatra dreigt dan ook door voedselgebrek onberekenbare schade. De snel uit de kleeren groeiende knaap wil eerst en vooral eten, liefst volop en krachtig. En zonder dit zou zijn snelle wasdom een groot ongeluk kunnen worden.

jaren geleden, dat heel dit reuzengebied veel weg had van een speelterrein voor levenslustige olifanten. Vooral de technische afdeling van den telegraafdienst weet hiervan een boekje open te doen. Zoo iets teekende toch al zeer duidelijk een anti-diluviaanschen toestand. Wel is er hier en daar reeds een 40-tal jaren hard gewerkt — men denke slechts aan Moeara Enim en een paar goud-exploitaties, die allerlei schitterende ups en zielige downs beleefden. Maar hoe vaak is er onder het moeizame werken niet verzucht: „Hoe 'n rijke boel zou 't hier niet kunnen zijn als.....” Ja, als er maar kolonisatie en verkeer kwamen, waardoor zelfs veel minder door de natuur begunstigde streken tot hoogten bloei zijn gebracht. Natuurlijk rijzen dan weer tal van andere moeilijkheden. Kolonisten moeten scholen hebben, kredietwezen, gezondheidsdienst, enz., enz. En begin maar eens met dit alles, zonder leidende hoofden en ijverige handen, zonder geld. Vooral: zonder een bestuur, dat tot handelen bevoegd is, dat geen vinger in de asch mag steken zonder eerst te vragen of 't wel geoorloofd is, om dan gewoonlijk tot antwoord te krijgen, dat „vooralsnog de noodzakelijkheid niet wordt ingezien,” om dit of dat te ondernemen, of: „Er dient eerst overwogen, hoe in den financieelen dienst te voorzien.” Zulk argument weegt — mits ernstig bedoeld! — wanneer het over tonnen gouds of millioenen gaat. Maar dat bijv. enkele honderden guldens in het laadje moeten blijven, ook al valt daarmee een prachtige toekomstige haven te redden, zulke economie kan men bewonderen aan de Poeloe-baai bij Buffelpunt, ten zuiden van Benkoelen. Daar is de mond van de Ayer Selebar dichtgeslibd, waardoor heel de baai dreigt te verzanden en binnenwaarts het oandjirpeil van jaar tot jaar verhoogt. Met een doorsteek in de smalle landtong verdwijnen al deze euvelen, maar binnenlandsch bestuur en burgerlijke openbare werken zullen hier nog jaren overleg moeten plegen. Intusschen wordt de baai, waaraan straks een 4 à 5 miljoen ten koste gelegd moet worden (wanneer van daar een spoorweg naar Lahat zal worden gebouwd) hoe langer zoo slechter.

Dit kleine voorbeeld plaatst ons midden in het Zuid-Sumatraansche vraagstuk van den dag — na de voedselvoorziening dan: de spoorwegaanleg. Daarbij zijn Benkoelen en de Lampongs ten nauwste betrokken.

Benkoelen, dommelend en vervallend sinds de Engelschen het aan de Nederlanders teruggaven, is de drempel van een magazijn, waarin onder en boven den grond onberekenbare schatten opgehoopt liggen. Van daar uit is niet alleen eigen binnenland, maar zijn ook de mijnbouw- en landbouwstreken van het Palembangsehe en Djambische het gemakkelijkst te bereiken. Zoo ondergaat de kota of hoofdplaats Benkoelen, niettegenstaande de Poeloebaai nog geheel buiten elken verkeersweg ligt en trouwens in haar tegenwoordigen toestand niet te gebruiken, ook de reede lastig, om niet te zeggen gevaarlijk is, toch reeds de voordeelige gevolgen van den ondernemingsgeest. Een 18- of 20-tal groote landbouwondernemingen zijn reeds in het zooveen genoemde gebied gevestigd, brengen dus aan de kust leven in de brou-

Ken uit zijn kleeren groeiende knaap, — zoo is inderdaad heel het zuidelijke, vooral het zuidwestelijke deel van Sumatra. 't Is nog maar weinige

Hooggeachte Redactie-Commissie van O. en W.

De lezing van dit artikel in de Nieuwe Courant gaf mij aanleiding tot de vraag, of Oost en West zou kunnen bijdragen tot een snellere ontwikkeling van Tandjong-Karang in overeenstemming met zijn krachtige levenskiemen? Bijvoorbeeld, door de aandacht op de nieuwe hoofdstad en havenplaats in ruimen kring te doen vestigen, wanneer daaraan eens een nieuwe naam kon verschaft worden, zooals inderdaad aan de Emmahaven. We hebben trouwens al zoo vele namen met Tandjong aanvangende in Insulinde, wat slechts oorzaak tot verwarring kan stichten. Zou Juliana of Oranjestad in aanmerking kunnen komen?

Hoogachtend,

R.

Gaarne beantwoorden wij de eerste vraag van R. bevestigend, door overname van het artikel. Wat de verandering van naam betreft, dit zal, meenen wij, aan den invloed van plaatselijke opvattingen moeten worden overgelaten.

Red.-Comm.

Electro-Technisch Bureau
H. VAN ZIJL
 Fr. Valentijnstraat 102 DEN HAAG Tel. H. 8017
 Licht, Kracht, Verwarming, Schel-
 en Telefoon-Installatiën. ...

COMPLETE MEUBILEERING BEHANGERIJ
Centraal Meubelmagazijn
= „DUINOORD” =
 Reinkenstraat 25 DEN HAAG Tel. H. 2624 33
STOFFEERDERIJ MEUBELMAKERIJ

MAISON VAN DOOREMAALEN
MAURITSKADE 75 DEN HAAG TEL. 7147
 Elegante DAMES- en HEERENKLEEDING NAAR MAAT, met en zonder bijlevering van Stof.
Het Colbert-Costuum van Engelsche stof en zeer goed passend, leveren wij direct uit den voorraad à f 60.—.
 Wij sluiten hoogst voordeelige Abonnementen

CHIRURGISCHE INSTRUMENTENFABRIEK
MARTIN LOTH
 Westerstraat 14 UTRECHT (Holland)
 SPECIALITEIT Complete installatie van Operatie-, Sterilisatie- en Verbandkamers, Instrumentenkisten voor schepen, Plantages en Mijnen
 Export O. en W. Indië, Z.-Afrika - Catalog. op aanvraag

Firma H. RAHR, Utrecht
 ACHTER ST. PIETER 4 TELEFOON 443
 OPGERICHT 1835.

Piano- en Muziekhandel.

VOORHANDEN EEN GROOTE KEUZE:
 Romans, Jongens- en Meisjesboeken, Prentenboeken. 176
 Kantoor-, School-, Schrijf- en Teekenbehoefden.
 Spoedige levering van alle Studietoelagen, Tijdschriften en Modeplaten.
 Leesbibliotheek in 4 talen. Advertentie-Bureau.
 BOEK- EN KANTOORBOEKHANDEL
E. VAN ANDEL, Welmerstraat 16a b. d. Suezkade
 Telefoon 3213 DEN HAAG

OLYMPIA THEATER
 Prins Hendrikplein 3 Tel. H. 9521

Een buitengewoon Film-Programma.
 Als Hoofdnummer:

DES LEVENS POPPEKAST.
 Drama in 5 acten.
 In dit hoogst beschaafd film-werk maken wij kennis met GEORGE BEBAN, die de hoofdrol in dit prachtwerk vervuld.

VERGIFTIGE BLOEMEN.
 Comedie in 2 acten. Met HANK MAN i. d. hoofdrol. Opgedragen aan jaloersche vrouwen, die nog moeten leeren hoe zij hun mannen dienen te behandelen.

MAGNETEN.
 Wetenschappelijke opnamen. Vervaardigd door GAUMONT.

Hoe hij haar moest aanpakken.
 Cristie Comedie.
 Het is werkelijk pech hebben als je met je meisje uit gaat en dan niet eens tegen haar kunt spreken.

WEEK-REVUE.
 Met onze speciale Variété-attractie. Dinsdag niet-rookavond. Plaatsbespreken per Telefoon 9521.

Adverteeren doet verkoopen.

Zuid-Hollandsche Brood en Beschuitfabriek

WALDORPSTRAAT 16—22

's-GRAVENHAGE

TELEF. 1163

*Beveelt zich bij Uwe
Leden aan.*

**Behalve GOED BROOD
wordt U een dividend
van 5 0/0 gewaarborgd.**

124

Electro-techn. en Mechanisch Bureau „HOLLAND”

ANNA STRAAT 17 - DEN HAAG - TEL. H. 4738
2 x bellen.

*Electriciteit op elk gebied.
Grote keuze Electricische Ornamenten, enz.
Baden, Geysers, Waschtafels.*

**INDISCHE
UITRUSTINGEN**
VOORDEELIGST
ADRES:
**AU BON
MARCHÉ**
A. DE VRIES & ZONEN
AMSTERDAM
ROTTERDAM
DEN HAAG
UTRECHT
BAARN

101

Adverteeren doet verkoopen.

TE HUUR

voor Indische Familie in het centrum van Leiden, voor heel of half jaar, **geheel of gedeeltelijk gemeubeld HUIS**. Beneden groote Kamers en Suite, Keuken en Kelder, W. C.; boven vier à vijf flinke Kamers en Zolder. Dienstbode beschikbaar.
Br. letter S, Boekh. H. J. DIEBEN, Maarsmanssteeg 9, LEIDEN.

werij. Benkoelen leeft nu reeds op, ofschoon niemand nog op voeten of vamen na weet, welke rol het in de naaste toekomst bij het spoorwegverkeer zal worden toebedeeld. Het schijnt zelfs levenskrachtiger dan Palembang met zijn overigens veel energieke inheemsche bevolking.

* * *

Benkoelen is prachtig gelegen ten opzichte van het binnenland, kan misschien nog een wereldhaven van groote beteekenis worden. De Lampongs zijn meer op Java aangewezen, ofschoon na uitwerking van de nog niet in alle groote bijzonderheden vaststaande spoorwegplannen, ook van daaruit het vervoer over Benkoelen kan plaats hebben. Voorloopig echter vormen zij een trait d'union tuschen Java en het overige Sumatra, bekomen als zoodanig te meer beteekenis, naarmate een geregeld en snel verkeer over land met de Oostkust en Atjeh mogelijk zal worden.

Maar een oppervlakkig bezien van de kaart maakt reeds duidelijk, hoe zulke spoorwegverbinding op zichzelf geen zin zou hebben, wanneer er niet allerlei vertakkingen bij kwamen. Hoe verder de aanleg vordert, des te meer dringt zich dan ook de moeilijke keuze op: Palembang of Benkoelen. Het eerste gewichtige knooppunt, Lahat — behoorend tot het Palembangse, maar beter in verbinding met Benkoelen — wordt in deze dagen bereikt. Pas 2½ jaar geleden moest het grootste deel van dit werk nog getraceerd worden. Thans moet hier echter van een verder bespreken van dit belangrijke werk worden afgezien, om nog slechts even een blik te kunnen slaan op de voorloopige exploitatie van het afgewerkte deel van den spoorweg in de Lampongs. Van zoo ontzaglijk belang voor de groeiende ondernemingen, maar ook voor de schatkist, omdat de opbrengst toch in zekere mate den reusachtigen aanlegkosten ten goede komt.

Er is reeds lang een geregelde dienst tot stand gekomen van Merak uit, het eindpunt van de staatspoor in het Bantamsche, over Oosthaven, het station in het zuidelijkste deel der Lampongs, naar Tandjong-Karang, een nieuwe plaats door den spoorwegaanleg ontstaan, en gunstig gelegen voor de vele ondernemingen, die zich al meer naar het Oosten uitbreiden. Deze plaats, gezonder dan het oude, op korten afstand van daar liggende Telok-Betong — berucht wegens allerlei koortsen, gelijk bijna alle oude vestigingen van de kompaniëmenschen — Tandjong-Karang dus, moet de hoofdplaats van de Lampongs worden. En zou dit reeds lang zijn, als de lui van het B.B., om de hemel mag weten welke redenen, niet alles op haren en snaren hadden gezet ter handhaving van Telok-Betong als bestuurszetel. De nu afgetreden resident kreeg daartoe zelfs een Regeeringsbesluit los tot aanleg van een zijlijnje naar Telok-Betong in het baanvak Oosthaven—Tandjong-Karang. Intusschen ging men ook door met huizenbouw, voor rekening van B. O. W., en als een machtig man van de kracht van den minder machtigen Van Suten, niet forsich ingrijpt, worden hier tonnen gouds letterlijk weggesmeten, waar-

HOEKER & ZN.

Uitsluitend adres Heerengracht 435—437

• Goud - Zilver •
Paarlen - Brillanten

AMSTERDAM 193 Telefoon 309 Noord

TUINARCHITECTUUR

N.V. Clingendaalsche Kweekerij

CLINGENDAAL
Eigen Kweekerij

Den Haag

schijnlijk door de bekende rivaliteit. B. B. is nu maal „het” gezag; S. S., B. O. W., P. T. T. G. B., zelfs 'das Militär hebben dit in alle bescheidenheid te erkennen. En doen dit ook veelal, soesah te voorkomen. Al te veel afbreuk zou in Lampongs aan zulke ideale verhouding gedaan worden, wanneer er reden kwam om te onderstellen, een creatie van S. S. en getah-, peper-, vezel- andere boeren B. B. als gewestelijke hoofdplaats opgedrongen. Al dit volkje moet zoo kort mogelijk gehouden worden, anders springt het uit den boot wordt gevaarlijker nog dan een S. I.

* * *

Intusschen wil het „profane vulgus”, eigenaar van kantoren, tokohouders e. t. q., wel naar Tandjong-Karang verkassen. Sommigen zijn daarmee reeds begonnen, maar de plaatselijke handelaars zien er genoodzaakt in het moerassige muskietendorado blijven hokken en sukkelen, tot de Regeering te Batavia allen twijfel wegvaagt en Telok-Betong schrapt van de lijst der „hoofdsteden”. Van dit moment zal geen toeanetje besaar het meer in zijn hoofd hebben om daar een steen te laten metselen. Het geslacht daar verknoeid, had zoo schoon kunnen dienen te Tandjong-Karang, waar reeds een uitgebreide vestiging is van Javanen, een goede watervoorziening te maken. Daar is wel een mooie bron, maar op buizen, die het kristalheldere water moeten distilleeren, wordt reeds 4½ jaar gewacht.

En de vele duizenden reizigers (het zijn er gelukkig nog geen 50.000 per week, zooals in een vorig nummer door een verschrijving is te verstaan gebleven, doch gedurende de campagne van den peperoogst) over het traject Merak—Oosthaven—Tandjong-Karang vice versa, alleen aangewezen op een veerboot, die slechts tweemaal in de week, op Woensdag en Vrijdag, vaart in aansluiting met de treinen op Java en Sumatra, deze massa wordt bij de pieren bediend door één, zegge 1 inlandschen klerk voor de plaatskaartenverkoop. Andere „stationsdienst” (stations zijn slechts kleine houten hokjes à la Haagsche halletjes) is er, behalve dan een paar kanarievogels oftewel politiemannen, niet. Op de bootdagen dan ook aan beide kanten van de Javazee een klaver van om den voorrang ruzieënde en vechtende reizigers, diefachtige „helpers” en tegen elkaar dragende drommen van aangekomenen en vertrekkenden. De grootste oploopen in onzen tijd van rantsoenering waren, dáarbij vergeleken, vredige tooneeltjes. Deze toestand zal spoedig zijn eerste lust hebben beleefd, maar van regeling tot dusver zal geen sprake. Het is dan ook een goedkoop exploitatie, schitterend begin van den Zuid-Sumatraspoorweg, die, alles en alles bij elkaar wel een dikke miljoen zal kosten en een economische taak van ontzaglijke beteekenis te vervullen bekomt.

Zooals men hieruit ziet: de oude logge dwars Jan Salie heeft bij al het grootsche ondernemen in Zuid-Sumatra nog altijd heel wat in te brengen. Wel dit monster in Indië eindelijk den doodsteek zal worden te geven, diens naam zal in de komende eeuw groot blijven.

L. E. NIEUWENHUIZEN

LEIDEN - HOLLAND

Blikgroenten: Rood etiket (beste kwaliteit)
Groen „ (tusschensoort)

HUISHOUDGROENTEN merk „Sleutels”

SPECIALITEIT IN GEZOUTEN GROENTEN

Zeebaboe's en Jongens

beschikbaar.

Te bevragen in „PERSINGGAHAN”

Advies-Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden
v. Boetzelaerlaan 2 - Tel. Sch. 248

Persoverzicht uit de Indische Bladen
en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

De opvolger van den Gouverneur-Generaal.

In een hoofdartikel in het „Soer. Hbl.” keurt de heer J. G. Boon af de door den Bataviaschen handel op touw gezette beweging om den heer Houtsma, afgetreden president van de Factorij der Ned. Handel-Mij., benoemd te krijgen tot opvolger van den heer Van Limburg Stirum. Het ligt niet op den weg van een gedeelte van den handel om invloed uit te oefenen op de benoeming van een gouverneur-generaal. Iets anders zou het zijn, wanneer de geheele handel, liefst gesteund door de Eur. cultures, zich in een petitie tot H. M. de Koningin zou wenden, met het verzoek bij de keuze van den nieuwen dignitaris te willen letten op twee eigenschappen, welke men in Indië onmisbaar acht in een onderkoning: Karakter en grondige kennis van Indische zaken.

Ofschoon man van karakter, mist de heer Houtsma die grondige kennis van zaken, evenals onze gezant te Tokio, ook genoemd als candidaat. Er zijn andere mannen te vinden, die vooral in de huidige omstandigheden, waar het Indische staatskarretje op derailbeeren staat, hogere rechten kunnen doen gelden. Zoo ergens, dan is in Oostersche landen het systeem van regeeren bij de wijze van toepassing h o o f d z a a k, en op deze toepassing drukt het Opperbestuur in een kolonie zoodanig zijn stempel, dat bij de keuze van een G.-G. het vóór en tegen wel bijzonder dient overwogen te worden.

Bijzondere tijden hebben bijzondere mannen noodig. Dat werd in Nederland begrepen bij de benoeming van gen. Van Heutsz tot G.-G. Zoo deed Engeland, toen men door de ziekte van Sir Eldon Gorst, die Egypte in een toestand, anarchie nabijkomende, verlaten had, in 1911 Lord Kitchener benoemde tot Agent-General and Minister Plenipotentiary in Egypte.

Het was zeker wel de militaire reputatie, welke den doorslag gaf bij Kitchener's benoeming. Niets treft de Oostersche verbeelding zoozeer als krijgsgroem en oorlogssucces. Geen beter bewijs voor deze stelling kan geleverd worden dan Kitchener's intocht in Cairo daarvoor gaf. Kitchener breidde de meer en meer het hoofd opstekende anarchie; hij herstelde orde en rust; hij bracht Egypte economisch met reuzenschreden vooruit. Zijn grootste verdienste echter was, dat hij den Fellah, den Egyptischen tani, ontrukte aan den greep van den woeker, waarin deze gekneld lag. Hij begreep, dat slechts van de opheffing van dezen, die van het geheele land afhangt. Zijn „Five Feddan Law” is een meesterstuk van Indische wetgeving.

Ook onze landvoogd wenscht den kleinen man in het algemeen, den tani in het bijzonder, vooruit te helpen. Maar hij richt zijn bescherming alleen tegen de uitbuiting door het Eur. kapitaal. Tegen de meer en meer verproletarisering van den tani door gebedenloze landgenooten deed hij niets, en toch is bescherming tegen de eigen soort van veel meer gewicht.

Egypte ging onder Kitchener vooruit in een galopp tempo, en waar Cromer indertijd gestaag, rustig, diplomatisch voortschreed, daar is te constatareeren, dat, zooals een Engelsch schrijver zegt: *Lord Kitchener announced his goal, went there in a motor-car, and knocked anyone down, who ventured to thrust himself in the way.*

Zulk een man heeft Indië thans noodig; een insider niet alleen op het gebied van kennis van de Oostersche, speciaal Indische ziel. Zoo'n man moet te vinden zijn onder de huidige bestuursambtenaren, en te vinden.

De heer Boon besluit: Nederland zal voortgaan ons hier ongewenschte krachten te zenden voor den Buitenzorgschen troon..... tot op het oogenblik, dat de

N.V. HOOGWERFF, CHABOT & VISSER'S WIJNHANDEL

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Jufferstraat 21c - Tel. 1155

Filiaal: 'S-GRAVENHAGE

Noordwal 4, Tel. 2461

Filiaal: ARNHEM

Eusebiusb. singel 1a, Tel. 195

urgentie zich machtig naar voren dringt om dezen te schragen. Dan zal men partij- en persoonlijke overwegingen op zijde schuiven, en angstig en haastig grijpen naar een man, die daartoe in staat wordt geacht. Het water moet Nederland aan de lippen komen, vóór het om een reddingsboei scheeuwt. Nog is het vergiftigingsproces van de inlandsche ziel niet zóó ver voortgeschreden, dat men zijn ziekte als gevaarlijk onderkent. Nog laat men onverantwoordelijke oproerkraaiers betrekkelijk vrij spel in hun ondermijning van ons gezag ten nadeele der bevolking; nog wordt niet ingegrepen tegen de inlandsche pers, die een groot aandeel heeft in de vergiftigingspoeding; nog ziet men niet in, wat Kitchener begreep, dat „the immediate emancipation of the native Press is playing into the hands of the adventurous type of man, to whom Egypt (India!) is a haven”; nog meent men, dat tegenover vakbewegingen der inlandsche bevolking en tegenover andere uitingen van oplevend bewustzijn, onthouding past, omdat die bewegingen, welke den groei veroorloven, uit de bevolking moeten komen en niet onder scherp Europeesch toezicht dienen gesteld te worden, bevreemd als men is, dat kasplanten gekweekt worden; nog meent men de Indische beweging krachtig genoeg, om gegronde critiek te kunnen doorstaan en te kunnen accepteren.

Men zende een onmondig kind, langen tijd onder nauwlettend toezicht gesteld, niet uit op avontuur, maar blijve het bij zijn rondzwervingen een geleide niet onthouden, dat het nog niet ontberen kan.

De verhouding van het niet aan overgrootheid, kwalitatief, noch kwantitatief, lijdende inlandsche intellect tot de totaal onontwikkelde massa is zóó treurig, dat het te veel stem geven aan dat intellect, alvorens die verhouding zich gunstig gewijzigd heeft, voeren moet tot bossisme, d.w.z. tot uitbuiting van het domme geheel door enkele éénoogigen.

Men stelt het tientallen van eeuwen aan den band van vreemde overheerschers gelopen hebbende inlandsche volk te veel op één lijn met ontwikkelde westersche volken; men meent, dat Indië in eenige tientallen van jaren doorloopen kan een ontwikkelingsperiode, waarvoor Europa tientallen van eeuwen noodig had en men gaat prat op het optimisme in die meening gelegen en bespot de zwartzieners.

In strijd met Kipling's oordeel „Oost is Oost en West is West”, vraagt men zich af, of het gelijkt-eenen tusschen beide antiphora niet spoedig gesteld kan en dus dient gesteld te worden.

Méer dan een gewoon „persdelict”.

Naar aanleiding van de arrestatie van den heer Douwes Dekker, nadat hij door den Raad van Justitie te Semarang was vrijgesproken in zake de Solosche opruiing merkt de „Loc.” o.m. op. „Er zit in dezen gang van zaken iets, dat het rechtsgevoel niet bevredigt. Juist tegen personen als dezen internationalen onruststoker behoort geen vervolging te worden ingesteld, welke niet met bijna wiskundige zekerheid tot veroordeeling moet leiden. Tot vermijding ook van den indruk, dat zulk een vervolging maar zou worden geprobeerd om den vervolgte alvast bijwege van een langdurig voorloopig arrest onschadelijk te maken. Ook de schijn mag niet worden gewekt, als zou het ten aanzien van een dergelijke figuur nu niet zoo nauw met anders hooggehouden beginselen worden genomen. Dat zou schadelijk werken naar alle zijden, en elke vrijpraak, elk ontslag van rechtsvervolging als apotheose van een breed opgezet strafproces, waaruit de partijgenooten bovendien nog politieke reclame slaan, moet afbreuk doen aan het gezag der rechterlijke macht. Het Sneevliet-proces moest dat toch genoegzaam hebben geleerd.”

Het blad zou gelijk hebben, zegt het „N. v.d. D.” o.a., wanneer inderdaad het in hechtenis stellen zóó maar geschiedde. De nieuwe vervolging is — naar „De Beweging” meldt — ingesteld, ter zake van het opzetten tot omverwerpen van het wettig gezag (Art. 188 W. v. S.), waartegen een straf wordt bedreigd van 15 jaren gevangenis...! Volgens de acte

N.V. ZUID-HOLL. MANEGE

(voorh. Manege Washington)

Theresiastr. 145 ing. J. Camphuystr., Den Haag, Tel. H. 5306

Moderne Rijlessen. - Paarden per uur en per maand.
Handel in Paarden. - Luxe Stands en Boxes.
Tonneaux beschikbaar.

Directeur J. VOGELZANG.

THE PH. VAN OMMEREN CORPORATION OF NEW-YORK

New York, San Francisco (Cal.),
42 Broadway. 64 Pinestreet.

belast zich met:

Expeditie :: Assurantie
Opslag van goederen, enz. enz.

Nadere inlichtingen worden gaarne
verstrekkt door

PHS. VAN OMMEREN, Rotterdam.

N.V. Brood- en Beschnitfabriek

„DE OUDE VETTE HEN”
DEN HAAG
bij het Stadhuis

Alle soorten Brood, Beschnit,
Banket, enz.

Lunchroom - Tea-Concert

Naamlooze Vennootschap

Luxe-Auto Verhuuronderneming

voorheen P. J. JANSEN.

Eenig adres: Koninginnegracht 1°.

(over Hoofd-Ingang Dierentuin)

te 's-Gravenhage.

Men lette op de Tel.-Nos. H 851 en H 852

Auto's voor Trouwgelegenheden
... .. en Maand-Auto's ... ..

Dag en Nacht geopend

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP

1/2 DE ERVEN H. VAN DIJK

Hofleveranciers van wijlen Z.M. den Koning

Nieuwe Gracht 6 - Tel. 3416

UTRECHT

Leveranciers van Burger, Militaire-
en Marine Kleeding

Indische Uitrustingen

Reiziger door het geheele land te ontbieden.

AUG. SAVELKOUL - AMSTERDAM

SINGEL, HOEK HEILIGENWEG

Batavia - Semarang - Soerabaya - Bandoeng

HEERENKLEEDING NAAR MAAT

Indische Uitrustingen

Vraagt geïllustreerden Catalogus.

Hotel-Café-Restaurant „SUISSE”
Amsterdam 142
 72 Kamers. Badkamer op iedere Etage.
 Centrum der stad. Dir. H. P. ALBERTS.

Parkhotel
 van Stolkpark, Scheveningsche Boschjes. 170
EERSTE RANGS FAMILIEHOTEL
 Centrale Verwarming, Electrisch Licht, Baden,
 Rustige ligging.
 Bijzonder geschikt voor Zomer- en Winterverblijf.

Hotel VAN DEN ABEELLEN
SCHEVENINGEN
 Het geheele jaar geopend.
 Centrale Verwarming - Lift en Baden - Matige prijzen
 175 Aanbevelend, P. ENGELS.

„DE BIJENKORF”
 :: Lunch- en Tearoom ::
 Koude- en Warme Schotels 153
WAGENSTRAAT 45 DEN HAAG

Het meest aan te bevelen
INDISCH RESTAURANT
 LAAN VAN MEERDERVOORT 68, DEN HAAG
 Dagelijks geopend van 12 tot 9 uur.
 Uitsluitend Indische Tafel.
 163 Directeur: J. VAN GEEMERT.

Dans- Instituut
WEIJNE & STERNFELD
 Koningin Emmakade 133 Tel. H. 3348
 'S-GRAVENHAGE

Onderricht in de moderne dansen,
 zooals deze in het buitenland gedanst
 worden.

Karakterdansen.
 Aanvang van den nieuwen cursus
 16 October a.s.

Privé-lessen dagelijks.
 Inschrijving voor den nieuwen
 cursus vanaf 6 Sept. a.s. dagelijks
 behalve Zondags van 10-12, 2-5
 en 7-9 uur. 103

Pension „Nieuw Panorama”
 Parkweg 15 Scheveningsche
 Telef. Schev. 467 Boschjes. 89
Eerste Rang Familie-Pensjon
 Winter en Zomer geopend. Prima Keuken.

van beschuldiging wordt de heer D. D. er van verdacht de sehr. te zijn van een in „De Beweging” van 29 Nov./6 Dec. Ao Po opgenomen artikel. En daarin treffen wij o.m. de volgende zinsneden aan: „Welnu, dat is wat wij doen moeten. De regeering veranderen tot wat zij behoort te zijn. Zij behoort vóór alles te zijn een regeering van ons zelf. Daarom moeten wij steeds inniger de onzen er van overtuigen, dat deze regeering moet verdwijnen om plaats te maken voor een regeering van ons zelf. Met alle zedelijke middelen. Desnoods met onwettige middelen, wanneer de zedelijkheid buiten de wettelijkheid is komen te staan, gelijk hier in Indië het geval is. En onder de zedelijke middelen zijn die de zedelijkste, welke het snelst tot het doel voeren. Ons recht van revolutie is een zedelijk recht. En dat recht wordt niet beïnvloed door de wijze, waarop die revolutie tot stand zal komen. Hetzij langs den weg der geestelijke verovering van tegenstrevende ideologieën. Hetzij langs den weg van fysieke verovering der wetmacht. Hetzij door de geestesrevolutie. Hetzij door den burgeroorlog.” En verder: „En niet alleen zullen wij de vrees onderhouden. Neen, wij zullen ook bereid zijn om de bedreiging door de daad te doen volgen. Enkel dient het juiste oogenblik te worden afgewacht en naderbij gebracht.”

Wij vermoeden, zegt het „Nieuws”, dat het O.M., met een boel meer menschen de meening koestert, aangaande de uitlatingen in „De Beweging”, dat die niet van een „virtuose vaagheid” zijn, maar dat zij een rechtstreeksche en ondubbelzinnige aansporing bevatten om door onwettige middelen, door burgeroorlog en door in daden omgezette bedreigingen de Regeering te „veranderen”. Wanneer het O. M. daarbij van oordeel is, dat niet noodwendig behoeft te worden gewacht tot de burgeroorlog er is, tot de bedreigingen, welke de eene week na de andere worden geuit, in daden omgezet zullen zijn, dan kunnen wij niet anders doen dan met deze opvatting onze instemming betuigen. Er is waarlijk lang genoeg lankmoedigheid betracht ten opzichte van de oproer-kraaiers!

Boedi Oetomo.
 Het eerste Javaansch-nationale, in de Nederlandsche taal geredigeerde dagblad „Boedi Oetomo” is verschenen, tweestart de „Sum. Post”. Wij kennen het doel, reeds vroeger omschreven. De nationalist onder de Javanen zijn de voorlichting van een groot deel der Indisch-Europeesche pers moe. Zij verlangen een zuivere bespreking van de Indische vraagstukken in een zuivere atmosfeer. En daartoe is dit hun orgaan, uitgegeven in 3 talen, Hollandsch, Javaansch en Maleisch, in 't leven geroepen. Het zal zijn kracht niet zoeken in insinuaties en verdachtmakingen. Het wil de Europeesche gemeenschap niet bespotten en omlaag trekken. Het wenscht zich op een hoog standpunt te stellen en vandaar af alles, wat Indië raakt, te bezien.

De Javanen geeft hier den Hollander dus een les in beschaving, die zeker wel van pas is. Wie sommige Indisch-Europeesche bladen geregeld leest, vraagt zich af, of het peil van de Europeanen in Indië nog altijd niet boven dat van den Jordaan is gekomen. Vooral wanneer de Inlander moet worden getroffen, schroomt men niet de invectieven der achterbuurt te gebruiken.

Als het nieuwe orgaan daar eerlijk en gedurfd stelling tegen neemt en den Europeaan in Indië voortdurend weet te doordringen van de waarheid, dat er op de wereld ook nog iets anders dan de zoo hooggeroemde Westersche cultuur en Westersche beschaving bestaat — wel, dan heeft het zijn recht van bestaan reeds voldoende bewezen! „Boedi Oetomo”, welkom in de rij der perszusteren!

De Fransche Vaas.
 De wnd. burgemeester heeft den gemeenteraad van Semarang officieel medegedeeld, dat de Fransche regeering aan de gemeente Semarang haar dank heeft doen betuigen voor de ruime bijdragen, welke zij van de ingezetenen der gemeente gedurende de oor-

American Hotel - Amsterdam
 Hotel en Café-Restaurant le Rang. 131
 Schoonste Ligging - Moderne Inrichting
 Electrische Verlichting - Centrale Verwarming
 Electrische Personenlift
 Omnibus aan 't Station - Matige Prijzen
 A. W. VOLMER, Directeur.
 Tel. Interc. 4737. Code 5th Edition A. B. C.

Restaurant KOLLÖFFE
 HEERENGRACHT 241 tusschen Gasthuismolenste
 en Raadhuisstraat.
AMSTERDAM - TELEF. N. 4390.
 PLATS DU JOUR VAN 12-130 UUR.
 Diners van 4-8 uur à f1 40 (omvattende Soep of voortrecht, Vleesch of Visch, Groenten, Aardappelen en Dessert).
 ABONNEMENTSBOEKJES van 10 coupons f13.—
 Zondags geopend van 4.30 tot 7.15 uur.

logsjaren heeft mogen ontvangen ten behoeve van liefdadige werken. De Fransche regeering is zeer getroffen door dit blijk van sympathie en heeft zich gedrongen gevoeld uit erkentelijkheid aan de gemeente een Sèvresvaas aan te bieden.

Voorgesteld wordt bedoeld geschenk te aanvaarden en aan de Fransche regeering den dank van de gemeente Semarang over te brengen. (Loc.)

De Boroboedoer.
 In de April-afl. van Scientific American schreef Francis Dickie een interessant artikel over den Boroboedoer, verlicht met fraaie foto's. Hij noemt dat in den Boroboedoer „een der reusachtigste en schitterendste werken in de oudheid gewrocht.” De Boroboedoer vertegenwoordigt, volgens den schrijver, meer menschelijken arbeid en artistiek talent dan de Grootte Pyramide. Toch heeft iedereen wel eens van de Grootte Pyramide gehoord, doch practisch niemand iets van den Boroboedoer. Na een korte schrijving van het grootsche kunstwerk dringt heer Dickie aan op het instellen van een vliegdiens waarin de Boroboedoer door duizenden globe-trotters zal worden bezocht. Aan het slot van zijn artikel oppert de schrijver de veronderstelling, dat de Boroboedoer in de naaste toekomst even beroemd zal worden als de Grootte Pyramide. (Soer. Hbld.)

UIT DE INDISCHE PERS.
Gemengde huwelijken. In het Maleische Vrouwenblad, de *Soenting Malajoe*, van 7 Mei 1920 wordt door Pak Nosontara aan de Inlandsche bevoelingsraad gegeven om zich niet al te spoedig en te gemakkelijk te vermengen met andere rassen.

Hij schrijft daaromtrent het navolgende:
 Vroeger was het steeds de gewoonte, om, wanneer een jongman het voornemen had in het huwelijk te treden, het aanzoek daartoe in de familie te laten doen door den daarvoor aangewezen of een daartoe bevoegd persoon.

Vele lieden hadden echter bezwaren tegen zulk een huwelijk in de familie met het oog op de nakomelingen en de gezondheid van dezen en gaven om die reden de voorkeur aan een huwelijk buiten den familieliddering of den stam, in de hoop, dat, door de sterking van het bloed, een krachtig ras zou ontstaan.

Men onthield zich toenmaals liever van een huwelijk dan dat men zich vermengde met een vreemd ras.

De Javanen, Soendaneezen en Madoereezen trouwden dus met hunne landgenooten en als daarvan werd afgeweken, d.w.z. als een Javaan eene Madoereesche vrouw huwde, dan gaf dat feit aanleiding tot heel wat praatjes in den familieliddering en somtijds ook wel tot geringschatting.

Het werd beschouwd als eene poging om uit het familieverband te treden.

Met de tijden zijn evenwel ook de zeden veranderd en ziet men thans de verschillende rassen zich vermengen en de Javaansche vrouwen huwen zoowel met Madoereezen, Soendaneezen, Nederlanders, Chineezen, enz.

De huwelijken tusschen personen nu, die in Nederland aan een verschillend recht zijn onderworpen, worden gemengde huwelijken genoemd, terwijl daarbij als hoofdbeginsel is aangenomen, dat de vrouw, die een gemengd huwelijk aangaat, staande in het huwelijk, publiek en privaatrechtelijk den staat van haren man volgt (artt. 1 en 2 van Indisch Staatsblad 1898 No. 158).

Behalve in de gevallen, vermeld bij art. 4 van gemeld Staatsblad, behoudt de vrouw, die een gemengd huwelijk heeft aangegaan, ook na de ontbinding daarvan, den door of tengevolge van dat huwelijk verkregen staat (art. 3).

Volgens art. 4 verliest de vrouw van rechtswege den door of tengevolge van een gemengd huwelijk verkregen staat en daarmee de bevoegdheden en de verplichtingen, haar toekomende of op haar rustende krachtens het ingevolge dat huwelijk voor haar geldend recht, bijaldien zij na de ontbinding daar-

Restaurant Royal
 'S-GRAVENHAGE 73
 Lange Voorhout 14 - Telef. 8580

Adverteeren doet verkoopen.

Tel. 4060
- Haag - **MAISON VAN RIJN** Meermalen BEKROOND
CUISINIERS
Prins Hendrikstr. 28 - DEN HAAG - v. Galenstraat 43
Dejeuners, Diners, Soupers, etc. Hors d'Oeuvres
Varié, Mayonaises, Salades, Koude en
Warme Schotels, enz. enz.
Meest Gerenommeerde Inrichting hier ter Stede.

Tarief Diners Hoogst zindelijk bereid, van de beste ingrediënten, aan huis bezorgd :-

Diners à f 1.- Vleesch Groenten Aardappelen	Diners à f 1.12 Vleesch Groenten Aardappelen Toespijs	Diners à f 1.70 Vleesch Groenten Aardappelen 2de Vleesch, Visch of gevogelte Compôte Toespijs
--	---	--

Met bijlevering van SOEP worden de prijzen met f 0.25 verhoogd.

COUPONBOEKJES
verkrijgbaar voor 24 Diners tegen Gereduceerde Prijzen.
24 diners à f 1.- f 23.- 24 diners à f 1.70 f 39.-
24 porties soep . . f 5.-
Speciaal Gesoigneerde DINERS met uitgebreid MENU
f 2.50 p. couvert.
Menu op aanvraag verkrijgbaar. 220
Verzoeken bussen te weigeren met verbroken controle-sluiting.

van hertrouwt met een man, die aan een ander recht onderworpen is dan dat van haren vorigen echtge-
root, dan wel binnen het jaar na die ontbinding een
verklaring aflegt, dat zij tot haren oorspronkelijken
staat wenschert terug te keeren.

Deze verklaring heeft van rechtswege ten gevolge
dat de vrouw terugkeert tot het recht, waaraan zij
onderworpen was vóórdat zij een gemengd huwelijk
sloot.

De voltrekking van een gemengd huwelijk ge-
schiedt volgens het voor den man geldende recht,
behoudens de toestemming der aanstaande echtge-
nooten, welke steeds wordt vereischt.

Wanneer echter dit recht geen persoon vordert,
door wien of te wiens overstaan het huwelijk voltrok-
ken wordt, moet de voltrekking geschieden ten over-
staan van het hoofd der ingezetenen van den land-
aard, waartoe de man behoort of diens wettigen ver-
vanger, en, bij ontstentenis van zoodanig hoofd, ten
overstaan van het hoofd van de wijk, het dorp of de
kampong, waar het huwelijk voltrokken wordt.

Vordert het evengenoemde recht geene schrifte-
lijke huwelijksakte, dan is hij, door wien of te wiens
overstaan het huwelijk voltrokken wordt, verplicht
om daarvan zoodanige akte op te maken, overeenkom-
stig een door den Gouverneur-Generaal vast te stel-
len model.

Indien de persoon niet kan schrijven, wordt de
akte in geschrift gebracht door een door het Hoofd
van Plaatselijk bestuur daartoe aangewezen persoon.

Wanneer de vrouw tot de Europeesche of daarmede
gelijkgestelde bevolking behoort, is hij, door wien of
te wiens overstaan het huwelijk voltrokken wordt,
gehouden om de daarvan opgemaakte akte binnen
één bij ordonnantie te bepalen termijn te zenden
aan den Ambtenaar van den Burgerlijken Stand in
het ressort, waarin het huwelijk voltrokken is.

Deze akte wordt door genoemden Ambtenaar in een
afzonderlijk daartoe bestemd register ingeschreven
en bewaard (art. 6).

Een gemengd huwelijk kan niet worden voltrok-
ken, tenzij vooraf blijkt, dat ten aanzien der vrouw,
voor zoover haar persoon betreft, voldaan is aan de
voorwaarden of vereischten van het voor haar gel-
dend recht, wat betreft de hoedanigheden en voor-
waarden, welke gevorderd worden om het huwelijk te
kunnen aangaan, zoodmede de formaliteiten, welke
vóór de voltrekking daarvan moeten plaats hebben.

Verskil van godsdienst, landaard of afkomst kan
nimmer als beletsel tegen het huwelijk gelden
(art. 7).

De schrijver voegt hieraan toe, dat, al moge de
regeling niet volmaakt zijn, dit laatste voorschrift
toch wijst op het rechtvaardige beginsel, dat bij het
maken van deze bepaling heeft voorgezeten, n.l. dat
aan geen godsdienst en landaard de voorkeur wordt
gegeven.

Verder het voor en tegen besprekende, wiist de
schrijver zijne landgenooten op het feit, dat als on-
der deze bestaande wet eene Inlandsche vrouw met
een Europeaan in gemengd huwelijk treedt, zij en de
uit die verbintenis spruitende kinderen Europeaan
worden en derhalve in een ander verband treden.

Dit sluit verwijdering van hare familielieden in
zich en zij laadt zelfs den schijn op zich dat zij aan
hare sexe- en rasgenooten den rug toekert.

De kinderen, uit dit gemengd huwelijk geboren,
zijn van gemengd bloed en behooren dus tot geen ras,
want zij zijn geen ras-echt-Europeaan noch ras-echt-
Inlander.

Huwte een Inlander eene Europeesche vrouw, dan
treedt deze met hare kinderen in het Inlandsch ver-
band en zijn de uitkomsten dezelfde als zoeven
omschreven, hetgeen den schrijver aanleiding geeft
zijnen landgenooten in overweging te geven zich te
voren goed rekenschap te geven en goed te overwegen
welke de gevolgen zijn, als men het nationaliteits-
gevoel prijs geeft tengevolge van een gemengd hu-
welijk.

Grand Hotel Restaurant „ALLARD”
Kruiskade 32 - ROTTERDAM - Telef. 12692
Alle Kamers zijn voorzien van Koud-
en Warmwateraanleg.
Huis van den 1sten Rang

UIT DE CHINEESCHE PERS.

Nog bestaande eigenaardige Chineesche gebruiken.
The Hague-Bogor schrijft in de *Tiong Hoa Wi Sien Po* van 26 April 1920, dat, naar zijne meening, ver-
schillende Chineesche gebruiken geen reden van be-
staan meer hebben in den tegenwoordigen tijd.

Zoo vraagt hij zich af, wat toch wel het nut kan
zijn van de telkenjare op den 15en van de eerste
maand van het jaar terugkeerende rondgang der Chi-
neezen in de Chineesche vestiging te Buitenzorg,
waarbij de Toa Pe Kong in optocht wordt rondge-
leid?

Denkt men soms dat door het volharden in die oude
gewoonten de eerbied voor de Chineezzen wordt ver-
hoogd?

En vermoedt men niet hoe de andere menschen-
rassen glimlachen, wanneer zij zien op welk eene
wijze de Chineezzen hun godsdienst vereeren?

Als de Toa Pe Kong zulk een rein wezen is, waar-
om moet hij dan telken jare rond worden gedragen
in een onzindelijk milieu en moet daarbij met hulp
van slaginstrumenten muziek worden gemaakt die
door geen sterveling wordt begrepen?

Doch er zullen wellicht personen zijn die beweren,
dat, als men dergelijke gebruiken afschaft, de Toa
Pe Kong misschien van zijn toorn zal laten blijken
en ongeluk zal aanbrengen, doch dan antwoordt de
schrijver daarop, dat het dan toch in elk geval beter
is die vereering te doen geschieden binnen den tem-
pel, waar het rein moet en kan zijn. Men zal dan
evenwel het tegenwoordige erf moeten schoonmaken,
want het ruikt daar allernaangenaamst en dan
tevens tal van planken en boomtakken moeten op-
ruimen.

Beter is het eens naar de manier van doen van de
Europeanen te zien. Als deze in de kerk verschijnen
dan zijn ze ten minste zindelijk op hun lichaam; ze
maken geen rumoer en iedere week kunnen zij in de
preek het een en ander hooren op godsdienstig gebied.

Kunnen wij dat goede voorbeeld niet volgen,
vraagt de schrijver?

Laten wij die jaarlijksche optochten laten varen
en de Toa Pe Kong in geen geval meer onder leiding
van een Chineesch hoofd in statie rondvoeren en
daarmede eerbied bewijzen aan een Regent tijdens
diens officieele bevestiging, zoodaals nog niet zoo lang
geleden heeft plaats gehad.

In de hoop dat aan deze verkeerde oude gebruiken
spoedig een eind zal worden gemaakt, sluit de schrij-
ver zijn artikel.

De moordenaar van Czar Nicolaas van Rusland.
Onder de buitenlandse berichten wordt in de *Per-
nagaan* van 19 April 1920, aan de hand van de ge-
gevens van een correspondent van een der Europee-
sche groote nieuwsbladen medegedeeld, dat deze een
bezoek bracht in de gevangenis te Warschau.

Bij den bouw van deze gevangenis heeft men het
paviljoensysteem gevolgd, terwijl, tijdens de Regee-
ring van den Czar, paviljoen No. 10 bestemd werd
voor het achter slot en grendel zetten van politieke
misdadigers.

De personen, die daarin werden opgeborgen, kon-
den alle hoop op leven wel laten varen.

Werden zij uit het vertrek gelaten, dan was het
uur van de executie aangebroken.

Deze geschiedde niet met hulp van een galg, doch
had in een afzonderlijk vertrek plaats onder aller-
hande folteringen.

Op dit oogenblik is deze gevangenis onder beheer
van de Poolsche autoriteiten, die haar eveneens be-
nutten en waarin alle vijanden van den nieuwen staat
worden opgeborgen, verder de Russische bolsjewik-
sche agenten en de Duitsche spionnen.

Onder de gevangen Russen behoorde eenigen tijd
geleden de persoon van Posrednitski, bij wien men
had ontdekt dat hij in het bezit was van een kleed-
dingstuk van wijlen Czar Nicolaas van Rusland.

Deze Posrednitski was vóór het tijdstip, dat hij te
Warschau gevangen werd genomen, geneesheer te
Jekaterinenburg.

Reeds vanaf het jaar 1905, toen hij nog slechts
16 jaar oud was, sloot hij zich bij de socialistische

LENSVELT NICOLA
Den Haag Holland
Beschuit en Roggebrood
voór export.

Restaurant VAN DER PIJL
147 PLAATS 18 :: LA HAYE

MAISON DE PREMIER ORDRE
Livraison en ville et en province

Grand Hotel Restaurant
111 „Central”
In alle Kamers warm en koud water
De meest bekende Inrichting der Residentie.

HOTEL PAULEZ
106 geeft weder dagelijks van 3.30 tot 5.30 uur, zijn bekende intieme
Afternoon-Tea-Concerten
door het ensemble
WILLY HONSBEEK

Restaurant SAUR, den Haag
123 Lange Houtstraat, hoek Voorhout.
Dejeuners, Diners, Soupers
Specialiteit voor Visch en Zeeuwsche Oesters

HOLLAND HOTEL
148 tegenover de Wagenbrug
Restaurant à la carte en pension
DEN HAAG

HOTEL-PENSION PHILADELPHIA
61 LEIDSCH KADE 94, tegenover het Leidsche Boschje.
AMSTERDAM - TEL. Z. 3275.
Zeer aanbevelenswaardig voor Indische Families.
DAGELIJKS RIJSTAFEL.
INDISCH EN EUROPEESCH RESTAURANT.
KAMERS MET EN ZONDER BADKAMER.
Lift. Centr. Verwarming

Confiserie en Chocolaterie Royales
185 *J. A. Krul*
Salon de Rafraichissements
NOORDEINDE 44 DEN HAAG

GRAND HOTEL COOMANS
62 ROTTERDAM - HOOFDSTEEG
Hotel bevat 250 Kamers met stroomend koud en warm water; 30 Kamers met Badkamers verbonden.
Logies met Ontbijt vanaf f 3.25 per persoon.
De aandacht wordt gevestigd op de moderne Tearoom, uitkomend aan den Houttuin en op het daarachter gelegen luxe ingericht Restaurant BRISTOL.
De Directeur H. HOLTHAUSEN

Hotel Café-Restaurant
HET ROOMHUIS „BOSCHHEK”
 Haagsche Bosch Den Haag
 Eigenaar-Exploitant: H. L. P. ALSEM.

Uitstekende Keuken
Gelegenheid tot het geven van Dinners en Partijen

Kegelbanen Tennisbanen
 Oprijlaan met Garage

Maison van Wijk
 Obrechtstraat 57 - 's Gravenhage - Telefoon H 2665

UITZENDING VAN DINERS vanaf f 1.00

Speciaal ingericht tot het leveren aan huis van Dejeuners, Dinners en Soupers.

135 **KOUDE EN WARME SCHOTELS.** J. H. M. KOETS

Het sedert 1911 gevestigde

Indisch Restaurant „Waroeng Djawa”
 Kortenaerkade 10, Den Haag, Tel. 4882

heeft geen filialen.

TEVENS UITZENDING VAN DINERS. 103

Maison
BALKANIQUE
 G. H. PARÉ

Kantoor en Magazijn: Nieuwe Uitleg 31
 Telegram-Adres: BALKAN-HAAG

Bankiers: BANK-ASSOCIATIE, DEN HAAG

Import - Export
 Sigaretten
 Sigaren
 enz.

Alle Bestellingen „FRANCO HUIS”

Instituut „VAN WIJNGAARDEN”,
 Neutrale School voor M.U.L.O Jongens en Meisjes.
 2de Schuijftstraat 332 (Duinoord), Den Haag. 188

Afd. A (6 leerjaren) opleid. H.B.S., Lyceum en Gymnasium
 Afd. B (3 leerjaren voor leerlingen boven 12 jaar). Opleiding voor verschillende examens.
 Schoolgeld f 60.— tot f 100.— per jaar.
 Kleine klassen, ruime lokalen, Centr. verwarming, Electr. verlichting.

Instituut W. G. TAANMAN

INTERNAAT de Perponcherstraat 105
EXTERNAAT de Perponcherstr. 101-102

Afd. A. Opleiding voor eindexamen H. B. S. 5-j. e. Inst., voor de Marine Milit. Academie, Cand. O.-I. ambtenaar.
 Afd. B. Opleiding voor Staatsexamen A. en B.
 Afd. C. Opleiding voor Cadettensch., Zeevaartsch., Middelb. Kol. Landbouwsch., Machinistensch., enz.
 Afd. D. Lager Onderwijs voor Leerl. van af 6 jaar. Opl. 1ste kl. Gymn. en H. B. S. 169

partij aan, liet zich terstond heftig gelden en trad somtijds zelfs als beul op.

Voor de samenleving als gevaarlijk beschouwd wordende, werd hij in arrest gesteld, doch wist uit de gevangenis te ontvluchten. Hij trad toen in dienst bij een geneesheer en benam dezen het leven, waarop hij, onder den naam van Dr. Scriabine, bij het Rode Kruis werkzaam was.

Tijdens de Russische Revolutie vertrok hij naar Moskou en ontving daar de opdracht om de Russische keizerlijke familie te bewaken, in welke functie hij deel nam aan den moord op den Czar.

Na deze tragedie trad hij als propagandist op voor de Bolsjewiki en nam hij Polen als terrein van actie. Te Warschau was hij als officier in garnizoen, doch werd daar, op aanklacht van zijne vijanden, gearresteerd.

Volgens latere ontvangen berichten werd hij, wegens moord op den Czar, ter dood veroordeeld en dit vonnis geëxecuteerd.

Bataviaasche toestanden. Ter hoofdplaats Batavia blijft men steeds ontevreden gestemd over het beheer van de stoomtram.

Dit vóórwereldlijk instrument staakt van tijd tot tijd het werk vanwege het langdurig gebruik en gelijkt veel op een bejaarde vrouw die bijna niet meer loopen kan.

De Maatschappij verklaart de toestanden wel te begrijpen, doch zij wacht de beschikking af van den Gemeenteraad op haar verzoek om electriciteering.

Verder zijn de hooge prijzen van de grondstoffen en de tegenwoordige hooge loonen ook niet bevorderlijk aan de verbetering van de bestaande toestanden.

Dat de Bataviaasche werken traag worden afgedaan, kan o.m. duidelijk blijken uit den bouw van de brug te Kroekoet, welke maar niet opschiet.

In Amerika behandelt men dergelijke zaken op een geheel andere wijze, zegt de schrijver in de *Perniagaan* van 19 April 1920.

LITERATUUR-OVERZICHT.

De Indische Gids. Aug. 1920.

Onder het opschrift: „Reorganisatie van het hooger onderwijs in Britsch-Indië,” geeft Mr. J. H. Abendanon een leerrijk overzicht van een over dat onderwerp verschenen, uit niet minder dan vijf deelen bestaand, rapport. — De hr. P. J. Zürcher Jr. schrijft over de vereniging „Djawa Dipo”, welke beoogt afschaffing van het twee-talen-stelsel op Java. Naar men weet, wordt de Javaansche taal onderverdeeld in het laag-Javaansch, het Ngoko, dat gebezigd wordt door de hooger geplaatsten jegens den maatschappelijk mindere en het Kromo of hoog-Javaansch, dat omgekeerd door deze laatsten tot hun meerderen wordt gesproken. Het Ngoko is tevens de taal, die onder het volk wordt gebruikt en zelfs wordt onder de hooger geplaatsten onderling, als zij intiem zijn, Ngoko gesproken. Afgezien van het moreele argument, pleit voor de invoering van het één-talig-stelsel de omstandigheid, dat het twee-talige wordt geacht een belemmering te zijn voor het internationaal verkeer. Intusschen is men, zelfs van vooruitstrevende Javaansche zijde, het nog lang niet eens over deze kwestie; onder de tegenstanders bevindt zich bijv. de bekende Tjpto Mangoenkoesomo. Er staat echter tegenover, dat de Sarikat Islam de idee van een één-talig-stelsel overnam en daardoor een reclame onder miljoenen, den Islam belijdende Javanen maakte. De hr. Z. juicht het streven van „Djawa Dipo” toe. — Ten slotte publiceert Dr. H. F. O. ten Kate het eerste gedeelte eener bewerking van Marah Ellis Ryan's Indische minnebrieven (Indian love letters). — Overigens de gewone rubrieken: Revue van brochures, Koloniale literatuur, Wetenschap en industrie, Bibliographie voor Oost- en West-Indië.

Het Indische Leven.

In No. 46 een korte beschrijving van de plaats Djambi en omgeving met eenige kiekjes, o.a. van de residents-en controleurswoningen. De volgende passage achten we merkwaardig genoeg om over te nemen: De Djambiërs hebben zich sedert de laatste 10 jaren hoofdzakelijk op de rubbercultuur toegelegd. In de plaats van prachtige zware oerbossen met hun waardevolle houtsoorten, ziet men thans overal in Djambi en omstreken tot ver in het binnenland kreupele rubberaantplantingen, onoordeelkundig aangelegd, verwaarloosd en ruïneus getapt. Van padivelden ziet men zoo goed

J. P FLECK - Utrecht
 Lijnmarkt 19 - Intercomm. Telefoon 1078

COMPLETE WONINGINRICHTINGEN
 Behangerij ..... Stoffeederij
 ...Matrassen en Beddenfabriek 206

ALLE SOORTEN DEKENS MOTZUIVERING

G. J. R. VAN DER GAAG & ZONNEN
 GROENMARKT 27
 TELEPHOON No. 2512

 Hollerevaniers.

□ □ DROGERIEN □ □ □ □ CHEMICALIËN □ □ □ □
□ DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN- EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS □ □ □ □

als niets in de afdeling Djambi; tusschen een Hevea-aanplant ziet men nog wel eens enkele cassia en maisplanten in 't diepste onkruid staan, dat is ook vrijwel alles, wat de Djambiër verbouwt aan vensmiddelen.

Locale Belangen.

Ter voldoening aan de uitnodiging van den Gewestelijken Raad van Semarang om in studie te nemen oprichting en instandhouding van ziekeninrichting door het Gewest, is door de Commissie voor de Hygiëne uit dien Raad, van welke commissie Dr. H. Berveling voorzitter is, een verslag uitgebracht, hetwelk in de 21-22 van „Locale belangen” in extenso is opgenomen.

Tectona. Deel XIII. Afl. 6.

Inhoud: Het bezoek van den gouverneur-generaal J. P. Graaf van Limburg Stirum op 26-27 April 1920 aan de houtvesterijen Tjabak-Nanas-Pajaman en centrale stapelplaats Tjepoe. — De bedrijfsregeling djabibosschen op Java door definitieve inrichting, Prinsadvies van H. Oosterling. — De houtbalans van Java door J. H. Becking. — Boekaankondiging (Dr. K. Dammerman, Landbouwdierkunde van Oost-Indië, door K. Kalshoven. — Boomen als ooren, door G. Blokhuys). Korte mededeelingen: Houtvervoer per auto, door H. B. B. — Prijsstijging van het djatitimmerhout, geleid uit de gemiddelde opbrengst der groote karlingen op de centrale stapelplaats Tjepoe van Januari 1918—April 1920, door J. H. B.

De Java-Post.

Het Nr. van 9 Juli bevat een overzicht der rede door ir. R. A. van Sandick, uitgesproken ter gelegenheid der opening van de Technische Hoogeschool te Bandung op 3 Juli j.l. — In hetzelfde Nr. wordt medegedeeld dat daarna, in tegenwoordigheid der hoogste autoriteiten, de eerste steenlegging geschiedde van het nieuwe hospitaal Immanuel, en verder: Het nieuwe hospitaal, dat aan den weg naar Bondjong Loa wordt opgericht, belooft een waardig monument der liefdadigheid voor Bandoeng te worden. Het geheel zal ruim twee en een halve ton kosten en plaats bieden voor 75 patiënten. Aan het hoofd zal komen te staan Dr. W. L. Dake, die zich aan deze schoone taak heeft geweid om daarin een dankbare levenstaak te vinden. Voor zending J. Iken, die tien jaar geleden met den arbeid begon, is het heden wel een groote dag van groote voldoening. Van de buitenstaanders zijn er maar heel weinigen die weten, welk een reuzenarbeid er in het oude hospitaal werd verricht en wat het hem heeft gekost eer het zoo ver was, dat voor het nieuwe hospitaal de eerste steen kon worden gelegd.

De Banier. 9 Juli 1920.

Vervolg van het aan „Mededeelingen” ontleend artikel: Over de Goeroe djemaat (Gemeente-helpers). De Indische beweging (slot). — Eerste steenlegging Zendingshospitaal te Bandoeng (uitvoerig overzicht der plechtigheid, waarop boven even de aandacht werd gevestigd). — Een nieuwe koers voor de zending op Java.

Cijfers over in- en uitvoerrechten.

De stijging van de ontvangsten van in- en uitvoerrechten en accijnzen wijst op een krachtigen economischen vooruitgang van Indië. Men vergelijke de onderstaande, aan de Banier ontleende, afgeronde cijfers betreffende Java en Madoera, loopende over de eerste 5 maanden van de jaren 1917, 1918, 1919 en 1920.

1917	.....	/ 10.184.000
1918	.....	„ 9.950.000
1919	.....	„ 14.004.000
1920	.....	„ 19.460.000

Ook voor de buitengewesten doet zich hetzelfde gunstige verschijnsel voor, naar de volgende cijfers op de eerste 4 maanden loopende, uitwijzen.

1917	.....	/ 3.896.000
1918	.....	„ 3.260.000
1919	.....	„ 4.695.000
1920	.....	„ 7.310.000

Nederlandsch-Indisch Rubbertijdschrift.

Inhoud van No. 8 van den 5en jaarg. (1e halfjaar): Selectie van een zeer productief ras van Hevea, dat een groot weerstandsvermogen tegen Bruine Binnenbastziekte vertoont, door Dr. R. D. Rands. — De Bataviaasche rubbermarkt in 1919. — De rubbercultuur in het Malangsche in 1919. — Coaguleeren in zinken bakjes. — Ned.-Indische caoutchoucfabriek (overzicht van het verslag over 1919). — In de advertentierubriek: De rubbercultuur op het Maleische schiereiland. — Cultures en handel ter Sumatra's Oostkust in 1919 (slot).

C. P. A. NICOLAI
 DUNKLERSTRAAT 33 - TELEF. H. 7057
 hoek Valeriusstraat. 177

Specialiteit in Heeren-Modeartikelen
 Ruime keuze. Nieuwste Modellen.

HET ASSURANTIEHUIS — KEIZERSGRACHT 213 — AMSTERDAM

TELEF. N. 9569, 1498 en Centr. 52 en 2145

Combinatie van Nederlandsche Verzekering Maatschappijen. - Kapitaal f 10.000.000.-

VERZEKERING tegen TRANSPORT-, BRAND- en INBRAAKSCHADEN

Directie: F. A. SOREL.

Archief voor de Rubbercultuur in Ned.-Indië.

Inhoud der Juli-afl.: Het wortelstelsel van een drie- tot vierjarige marcotte, door Dr. A. J. Uitée (met ill.). — Over een basttype voorkomend bij goede producenten, door Dr. W. Bobiloeff. — Over het voorkomen van een roode laag in den bast, door Dr. W. Bobiloeff. — De „helling der rekurve“, door Dr. O. de Vries. — Mouldy rot, door W. Bally. — Voordrachten, gehouden op de algemeene vergadering van het Proefstation Midden-Java op 17 Mei te Semarang (Over tapsystemen).

Eigen Haard.

Het Nr. van 7 dezer geeft een foto, vanwege den hr. Wreksodigrat, regent van den Soesoehoenan van Solo ontvangen, welke merkwaardig is om de toelichting die de inzender er nevens doet gaan. Op den voorgrond zien wij de Hollandsche declamatrice Freddy Lado, die onder begeleiding van het Indisch orkest van Solo het declamatorium „Bergliot“ heeft voorgedragen, waarvan de woorden van Björnson zijn en de muziek van Grieg is. De declamatrice draagt den tekst in Deutsche vertaling voor. „Is het niet opmerkelijk,“ aldus schrijft de inzender, „deze vertolking van Noorsche muziek en Noorsche geest door Javanen, een volk dat zóó zeer verschilt van het Noorsche in aard, natuur, cultuur, omgeving“. Blijkt er niet uit, dat het onderscheid tusschen mensch en mensch toch eigenlijk niet zóó groot is, dat diep in hun ziel alle menschen hetzelfde zijn, elkaar begrijpen en waardeeren kunnen en dat dus, wie weet, een wereldbroederschap der volkeren tóch niet tot de onmogelijkheden behoort? Deze Javanen, die een Hollandsche declamatrice begeleiden in een Noorsch declamatorium met Duitse tekst — dit houdt een symbool in!“

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

No. 1 van den 5en jaarg. bevat de volgende oorspronkelijke bijdragen: Afscheid (van den hoofdredacteur H. van Meurs). — Algemeene plantenteelt (vervolg), door A. de Koning. — Causerieën over natuurwetenschap (vervolg), door H. van Meurs. — De politiek in de Soekaboemische Landbouwvereniging, door H. van Warmelo. — Nogmaals koffiedrooghuizen, door Hagen, met naschrift door C. F. B. — Prijsvraag voor een Robusta-koffie-pulper (bedrag f 3000.—). — Verder bevatten de rubrieken cultuur- en landbouwberichten, o.a.: De Kamfersituatie. — Copra en copra-olie in Ned.-Indië en de Philippijnen. — Over Kauri-kopal. — Voordracht over bevordering der volksgezondheid op en door cultuurondernemingen, door Dr. Ch. W. F. Winkel (slot).

De Indische Meeur.

Inhoud van Nr. 33: Oogstijfers uit Cuba, door Dr. H. C. Prinsen Geerligts. — De bietsuikerindustrie in Engeland, door M. W. Ety. — Over den oliepalm (eene monografie), door J. J. Paerels. — Rubber-Productenten Vereniging (eerste verslagjaar 1918-19). — De handel van Britsch-Indië van 1 April 1918 tot 31 Maart 1919 (vervolg). — Economische toestand van Curaçao (vervolg). — Economische toestand van Curaçao, consul te Calcutta. — Kleinere mededeelingen. — Financieele berichten en verslagen, enz., zoomede een van het Koloniale Instituut (afd. Handelsmuseum) uitgaande opgave van literatuur over vezelstoffen, aetherische oliën, hout- en boschproducten, voedings- en voedermiddelen, enz.

Indië. Geïllustreerd weekblad.

Inhoud van afl. 19: Toradja's (vervolg), door N. — Lets over de padvinderebeweging in Ned. Oost-Indië, door Th. van Dort. — De „Indië-Weerbaar“-vergadering te Bandoeng (vervolg der door den hr. Engelenberg gesproken rede). — Postenleven, door F. J. van der Lijke-Prins. VII. Onze bedienden (slot). — Wat de Javanisch-Mohammedaansche bevolking voor godsdienste of liefdadige doeleinden zóóal opbrengt (vervolg).

Een praktische handleiding voor de Maleische taal.

Bij de Zuid-Hollandsche boek- en handelsdrukkerij te 's-Gravenhage is verschenen: Salamet djalang. Populaire handleiding voor de Maleische taal in de praktijk, door H. J. Vermeer, oud-kapitein O.-I. L., met voorwoord van Baginda Dahlan Abdoellah, leeraar in de Maleische taal a. d. Universiteit te Leiden.

De hr. Vermeer, voor de lezers van het Koloniaal Weekblad geen onbekende, heeft door de uitgave van dit werk gebroken met de bestaande, doorgaans intens vervelende, methoden om „in korten tijd Maleisch te verstaan en te leeren spreken.“ Voor zoover het door ons kan worden beoordeeld, achten wij deze handleiding buitengewoon practisch voor hen die naar Indië gaan en zich vooraf, d.w.z. gedurende de reis, eenigermate in de Maleische taal willen bekwalen. Ze is geheel daarop ingericht en bevat tevens tal van raadgevingen omtrent den omgang met „Indiërs“ bijv., waarbij de schr. een zeer vooruitstrevend standpunt inneemt. Overigens nemen we enkele passages uit het voorwoord van den hr. Abdoellah over, die o.i. beter dan iemand anders tot oordeelen bevoegd is. „Nadat ik tevens verschillende andere in omloop zijnde populaire Maleische leerboekjes met dit werkje vergeleek, aarzel ik geen oogenblik te verklaren, dat „Salamat djalang“ verreweg het beste Maleische leerboekje is voor hen, die niet in de gelegenheid zijn geweest in de Maleische taal wetenschappelijk onderricht te ontvangen. Bij het doorlezen van verschillende beschouwingen over beleefdheidsvormen, raadgevingen en kritiek op de door Westerlingen in mijn vaderland gebezigde taal, dacht ik bij mezelf, dat menig „oud-gast“ zich wellicht zal verwonderen over de zienswijze, die de schrijver ten beste geeft. Laat ik die oud-gasten geruststellen met de mededeeling, dat die zienswijze meestal een „onuitgesproken kritiek“ van menig ontwikkeld en ook minder ontwikkeld Indiër inhoudt. Wij, Oosterlingen, worden immers door den Westerling „vormelijk“ en „beleefd“ genoemd! Niets is natuurlijker, dan dat die vormelijkheid en beleefdheid ook tot uiting komt in onze taal; en wie de Maleische taal „behoorlijk“ tracht te spreken, die kan ik bij voorbaat de verzekering geven, dat hij van mijn vaderland en van mijne landgenooten een anderen, een aangenamer indruk zal krijgen, dan ik zou moeten opmaken uit den inhoud van veler dier populaire Maleische leerboekjes, welke taaltje ons bovendien vaak pijn in de ooren doet.“

De Loods.

In No. 20 (gedateerd 5 Aug.) en volgende Nrs. van dit weekblad publiceert de hr. Th. van Lelyveld een alleszins lezenswaardige beschouwing over „de kranke Indische nijverheid.“

De Beurs.

Het Nr. van 28 Juli geeft o.a. een artikel over de aanstaande positie onzer koloniën op de wereldmarkt.

Suriname.

Berichten uit „De West“ van Juni en Juli: „De Koninklijke Paketvaart Maatschappij, te Amsterdam, heeft zich, onder bepaalde voorwaarden, bereid verklaard jongelieden uit West-Indië op te leiden tot stuurman of machinist.

De heer J. C. W. Brunings, wd. controleur der belastingen te Paramaribo, zal belangeloos zijne bemiddeling verleen voor de uitzending van jongelieden die hiervoor in aanmerking komen.

De heer Brunings werd daartoe aangezocht door de Maatschappij, nadat een Surinamer, de heer J. J. Emanuels, zelf als hoofdmachinist in dienst der maatschappij, hare aandacht op deze aangelegenheid had gevestigd.“

„Naar Curaçao. Onlangs hebben wij medegedeeld, dat de Curaçaosche Scheepvaart Maatschappij een twaalfstal personen aanvroeg voor stoker en olieman. Van de 170 personen die zich daarvoor hier ter stede aanboden (waaronder natuurlijk heel wat nonvaleurs) is een twaalfstal uitgezocht, dat zeker een uitstekenden indruk zal maken in Curaçao.“

„De plantage Guadeloupe is door onderhandschen verkoop voor f 37.500 overgegaan in het bezit van den heer Th. Waller q.q.“

De bedoeling is om deze plantage om te zetten in een groote, moderne koffiëonderneming. Guadeloupe heeft op dit oogenblik een kleinen aanplant, doch is duizend akkers groot.

Guadeloupe was het eigendom van een Britsch-Indiër, den heer Ramhulp, die het van contractarbeid-

NEDERLANDSCHE HANDEL - MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal . . . . . f 80.000.000.-
Statutaire Reserve . . . . . - 17.353.284.-
Buitengewone Reserve . . . . . - 22.660.000.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië, Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten. — Incasseringen en Financieringen. — Schriftelijke of Telegrafische Credieten. — Reiscredietbrieven. — Deposito's. — Rekeningen-Courant. — Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken.

Algemeen Assurantiekanotoor DE BAS

Finweelen Burgwal 6 - DEN HAAG - Telefoon N. 4659

Bezorgt U elke gewenschte verzekering op de billijkste conditiën.

INTERNATIONALE COMMERCIEELE BANK,

's-GRAVENHAGE, Alexanderstraat 23. 193

KAPITAAL . . . . . Fl. 5.000.000.—
Telefoon: H 7602. Telegram-adres: ACEBANK.
BEHANDELING VAN ALLE BANKZAKEN.

Handel- en Cultuur-Maatschappij

Gevestigd te AMSTERDAM, Prins Hendrikkade 79. 214
Telefoon 49 Noord, Telegram-adres: Amesz, Amsterdam.

IMPORT van alle Nederlandsch-Indische producten.

Neemt op zeer billijke conditiën vertegenwoordigingen aan van in Nederlandsch-Indië gevestigde firma's.

Belast zich met den verkoop van — en geeft voorschot op producten als: Tabak, Koffie, Rijst, Oliehoudende Gewassen, speciaal Copra, Sesame Zaad, Grondnoten, enz.

EXPORTEURS van alle voorkomende artikelen zooals: Textiel-, Papier-, IJzer- en Staalwaren, Sundries, Levensmiddelen, enz.

BANKIERS: Nederlandsche Handel-Maatschappij.

5555 CREDIET

Levert op elk gebied. Strenge geheimhouding. Condities zéér vrijgevg in overleg met den kooper.

DE RESIDENTIE

119 LANGE BEESTENMARKT 121-123

DE NEDERLANDSCHE SPAARKAS

AMSTERDAM, Rokin 95.
Bijkant.: BANDOENG en 's-GRAVENHAGE.

Kapitaalvorming in 12 jaren door stortingen gedurende 10 jaren.

VRAAGT GRATIS BROCHURE.

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK

AMSTERDAM BATAVIA 's-GRAVENHAGE

Ampenan, Bandoeng, Cheribon, Hongkong, Indramajoe, Kobe, Makassar, Medan, Menado, Pekalongan, Probolinggo, Semarang, Shanghai, Singapore, Soerabaya, Tegal, Tjilatjap, Weltevreden.

Kapitaal f 45.000.000.- Reserven f 32.000.000.-

Rotterdamsche Bankvereniging

Kapitaal en Reserven f 105.000.000.-

(t. w. : kap. f 75.000.000.— en reserve f 30.000.000.—)

ROTTERDAM AMSTERDAM 's-GRAVENHAGE

Beempjes	Rokin	Mauritskade
Coolingel	Zaandam	Beuidenthout
Delfshaven		Kneuterdijk
Feljenoord		Naaldwijk
Schiedam		Rijswijk
Vlaardingen		Seheveningen

Handelscredieten.

Voerschotten in rekening-Courant.

Deposito's.

Cheque-Rekeningen met rente-vergoeding.

Gelegenheid tot open en gesloten bewaargeving.

SAFE-DEPOSIT.

Nationale Bankvereniging

Kapitaal en Reserven f 7.200.000.-

Hoofddirectie en Centrale Administratie te Utrecht.

Alkmaar	Geldermalsen	Purmerend
Alphen a/d Rijn	Gouda	Schagen
Amersfoort	Gorinchem	Schoonhoven
Apeldoorn	Groenlo	Sifedrecht
Arnhem	Groningen	Sneek
Assen	Haarlem	Stadkanaal
Barnveld	Harlingen	Terneuzen
Bodegraven	Heereveen	Tholen
Borelio	Helder (den)	Tiel
Boskoop	Hooge (O.)	Uithoorn
Coeverden	Hoogeveen	Utrecht
Culemborg	Hoogeveen	Veendam
Delft	Hulst	Veenendaal
Den Burg (Texel)	Katwijk	Vlissingen
Deventer	Leeuwarden	Wildervank
Doetinchem	Leiden	Weerden
Dokkum	Lochem	IJmuiden
Dordrecht	Meppel	Zeist
Draughten	Middelburg	Zierikzee
Ede	Nijmegen	Zutphen
Franeker	Oostburg	Zwijndrecht

**DISCONTEEREN EN INCASSEEREN
WISSELS OP BINNEN- EN BUITENLAND**

TAAMS & KEYSER

Bankastraat 10 's-Gravenhage
IN EFFECTEN.

Speciale afdeling Incurante Fondsen.
Cultures - Industrie - Handel.

Ons blad wordt op aanvraag geregeld toegezonden.
COUPONS. REK.-COURANT.

HAARLEMSCHE BANKVEREENIGING

HAARLEM, LEIDEN, AALSMEER
BEVERWIJK, BLOEMENDAAL
EDAM, HILLEGOM, HOOFD-
DORP, LISSE, PURMEREND
IJMUIDEN, ZANDVOORT.....

KAPITAAL EN RESERVE ca f 5.000.000.—

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

Safe-Inrichting.

CENTRALE BANKVEREENIGING

Molenstraat 39 - 's-GRAVENHAGE - Telef. H. 1481

RENTEVERGOEDING VOOR DEPOSITO'S.

Met 1 dag opzegging	2 %
Met 3 maanden opzegging	3 %
Met 1 jaar opzegging	4 %

Zenden op aanvraag een uitvoerig Wekel. Beursoverzicht.

ADVIES BIJ BELEGGING.

VAN DER HAM & SMITTENAAR

Fred. Hendrikplein 37 - 's-GRAVENHAGE - Tel. Schev. 2607

Effecten, Coupons, Deposito's,
Beleeningen, Prolongatiën, Handelscredieten
Incasso's en Rekening-Courant.

der gebracht heeft tot een welvarend grondbezitter in Suriname.

De heer Ramhulp heeft verleden week zelf weer een kleine plantage aangekocht, en wel de cacao- en koffie-plantage Rainville, voor de som van f 15.000".

„Er heerscht nijpend gebrek aan geneesheeren in de kolonie. Men is daardoor verplicht geweest den heer C. J. L. Nunes (vroeger geneesheer in Suriname, thans op Curaçao), die op zijn doorreis naar Europa eenige weken hier vertoefte, te verzoeken zich in dien tijd te willen belasten met de functiën van stadsgeneesheer, hetwelk hij bereid was te doen.

Van de verschillende geneesheeren in Gouvernements dienst, vertrekken weldra voor studie naar Nederland de heeren Hering en Lichtveld en mej. Nassy, terwijl mej. Fernandes wegens huwelijk den dienst verlaat en de heer van Amson waarschijnlijk overgaat in dienst der Bauxite Co.

Met den geheelen dienst in Boven-Suriname, Châtillon inclus, is thans belast de geneesheer del Prado, gevestigd op Domburg.

De heer Jessurun, stadsgeneesheer, is vertrokken naar Coronie, om tijdelijk den heer van Amson te vervangen."

„Naar wij vernemen is de voormalige suikerplantage Sardam in Cottica, groot 1600 akkers, eigenaar de heer J. C. F. de la Parra, onderhands verkocht aan de heeren J. T. Reinders Folmer c.s.

In dezelfde buurt zijn de verlaten plantages Ephrata en Lemmerskamp, Munnikendam, oud Bellevue en de Goede Verwachting verkocht aan een andere combinatie, voor landbouwdoeleinden."

Naar „De Plantersgids" meldt, heeft een Amerikaanse combinatie terreinen gekocht in het Cottica district, om een groote suikerplantage aan te leggen.

De plantage Schoonoord in Demerary, groot duizend akkers, meerendeels in suikercultuur, is verkocht voor 960 duizend dollars.

Aan de Saramacca wordt reeds sedert eenigen tijd hout machinaal uitgeslept; De West verneemt nu, dat van verschillende zijden plannen bestaan om tractors aan te schaffen ten behoeve van den houtkap, en aldus het bedrijf in moderner banen te leiden.

Naar men uit Albina schrijft, belooft het groote houtkapbedrijf, dat de heer Haenen daar heeft aan-gevat, een groot succes te worden.

De Bauxite Maatschappij ondervindt groote moeilijkheden door de houtschaarschte in de kolonie. Een groote houtbestelling, in Demerary gedaan, bleek ook niet dadelijk uitgevoerd te kunnen worden. De bouw van arbeiderswoningen kan dientengevolge niet met den vereischten spoed plaats vinden waardoor de Maatschappij zich genoopt heeft gezien het Immigratie Departement te verzoeken de toewijzing van Javaansche arbeiders in minder snel tempo te doen plaats vinden. Er zouden met de volgende verschepingsgelegenheden 400 Javanen voor Moengo uitkomen. Waarschijnlijk zal de onderneming voorloopig daarvan 150 nemen, zoodat de overige beschikbaar zullen komen voor landbouwondernemingen.

De verordening, die het bestuur een ruimer bevoegdheid geeft in zake vestiging, toelating en uitzetting, is afgekondigd.

Iemand wiens aanwezigheid in de kolonie in het algemeen belang door den gouverneur niet wensche-

UTRECHTSCHER BANKVEREENIGING

OPGERICHT 1873.

Kromme Nieuwe Gracht 20 UTRECHT

Behandelt alle Bankzaken.

Verhuurt loketten in hare Brand- en Inbraakvrije bewaarkluis.

De Directeuren: ANTON M. DE LEEUW
W. RIJSEN GEN. 211

POSTCHEQUE & GIRODIENS

Als een rekeninghouder postwissels ontvangt, behoeft hij die niet meer ten postkantore te gaan innen. Op gemakkelijke wijze kan hij gedaan krijgen, dat het bedrag der postwissels op zijne rekening wordt bijgeschreven. Hij behoeft daarvoor niet naar het postkantoor te gaan. Neemt daarom eene postrekening.

lijk wordt geacht, kan voortaan zonder vorm proces worden uitgezet. De gouverneur heeft al den raad van bestuur te hooren. Tot dusverre uitzetting eerst mogelijk als zoo'n persoon geopleverde voor rust en orde.

In eene op Emancipatiedag gehouden bijeenkomst is besloten om een nieuw comité Volksbelang op te richten. Het oude comité van dien naam, hetwelk zeven jaar geleden, eveneens op Emancipatiedag werd opgericht, is, zoo men weet, onlangs ontbonden.

Het bord, waarmede de marktvrouwen in optocht naar den gouverneur trokken, vertolkte de eerbetoonlijkheid voor hetgeen gouverneur Staal deed tijdens de voedselschaarschte. Het bevatte het volgende schrift:

Wi boen Granman kom baka;
A no potti moni na wi alla saka;
Ma di pina kom na Sranam,
A ben sorgoe foe wi alla njam.

Vertaling:

Onze goede Gouverneur is terug.
Geld gaf hij ons niet allen;¹⁾
Maar toen er nood heerschte,
Zorgde hij voor eten voor allen.

„Een tour de force. Onlangs heeft zich het volgende geval voorgedaan, dat wel de moeite der vermelding waard is. Een Indiaansche vrouw van naar schatting ruim dertig jaar, kwam per corjaal van Boven Suriname om wild te verkoopen in de stad. In de corjaal zaten haar twee kinderen, waarvan het oudste een jongetje van zeven jaar.

Toen zij bij Meerzorg den oversteek deed naar de stad, sloegen eenige golven in de boot, die het raam vaartuig dreigden te doen zinken. Het gevaar was groot, want de corjaal was gemaakt van een houtsoort die niet drijft, zoodat men zich aan de corjaal niet meer zou kunnen vasthouden. Zonder zich te oogenblik te bedenken, sprong de moedige vrouw overboord. Knap zwemster, wist zij niet alleen zichzelf te redden, doch ook de boot in evenwicht te houden, opdat niet meer water zou binnen slaan. De kindertjes in de corjaal parelden inmiddels de boot voort en zoo slaagde men er in behouden den wal bereiken.

De Indiaansche verloor bij dit alles geen oogenblik haar stoicijnsche kalmte."

„Suriname" van 29 Juni schrijft onder het hoofdstuk „Asfalt in Suriname."

„Wij ontleenen het volgende aan de „Daily Chronicle" van Demerara van 10 Juni dj. naar aanleiding van een interview van een harer verslaggevers met professor Harrison.

Op een vraag van den verslaggever, wat de professor dacht van de bewering dat er asfalt in Suriname zou zijn ontdekt, zeide professor Harrison, dat hij professor Grutterink op diens doorreis naar Europa had gesproken en dat deze had gezegd, dat het nu en dan wel verteld werd, gedurende de laatste honderd jaar²⁾ reeds, dat petroleum en harsproducten in Suriname ontdekt waren, doch dat hij nog nooit iemand tegen was gekomen die het gezegd had. Prof. Harrison verwees den verslaggever op verdere inlichtingen naar het werk „The Economic Geology" No. 4, pag. 308 van Juni 1916, dat daaromtrent inlichtingen geeft.

Volgens de „Economic Geology" zijn er drie vindplaatsen in Suriname waar aanwijzingen zijn van petroleum of aanverwante producten, namelijk aan de spoorweg op ongeveer 97 mijlen van Paramaribo.

¹⁾ Dit doelt op den duurtetoelag aan de landschapparen.

²⁾ Honderd jaar! Dat is wel wat ruim genomen.
Red. Kol. Weekblad.

Crediet- en Effectenbank „die Haghe"

Laan 9 - 's Gravenhage - Tel. H. 8892

ALLE BANKZAKEN

ROTTERDAMSCH LLOYD

Directie: WM. RUYLS & ZONEN - ROTTERDAM

Geregeld MAIL- en PASSAGIERSDIENST van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met aansluiting naar alle havens in den IND-ARCHIPEL

LUXUEUS INGERICHTE MAILBÖOTEN, alle voorzien van draadlooze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

van de Marowijnerivier op een afstand van ongeveer 100 mijlen van Albina en tusschen de Suriname-rivier en de spoor.

Te oordeelen evenwel naar den kleinen omvang van de deposits en het weinige wat bekend is omtrent de geologie van ons land zegt de „Economic Geology”, dat het te verwonderen zal zijn indien in Suriname olievelden van eenig belang zullen gevonden worden en vrees dat een en ander zich zal blijven bepalen tot zeer kleine lokale deposits.

Op 18 Juni herdachten de Eerw. Soeurs te Nickerie den dag, waarop zij 25 jaar geleden te Nickerie de meisjesschool geopend hebben om onder de leuze: „immer mit Liebe, immer mit Gott”, de zorg voor de intellectuele, godsdienstige en moreele ontwikkeling der vrouwelijke jeugd op zich te nemen.

En damescomité had zich gevormd, teneinde de jubilarissen een stoffelijk blijk van waardeering op den feestdag aan te bieden.

Des avonds te kwart vóór zeven uur werd de goed geslaagde feestdag besloten met een plechtig Lof en feestpreek. Voor een stampvolle kerk hield de Hoogeerw. Pater Provicaris een gloedvolle en boeiende rede, waarin hij het gewicht van de taak der onderwijzers, de verplichting der ouders jegens het kind en de verhouding tusschen onderwijzer en ouders uiteenzette.

Wij maakten dezer dagen op de Koninklijke Bibliotheek kennis met „The Encyclopaedia Americana”, die te New-York en Chicago wordt uitgegeven.

Daarvan is een prachtwerk. Nieuwsgierig wat er over Suriname ten beste wordt gegeven, sloegen wij in deel 13 (1919), blz. 528, het hoofd „Guiana” op. De lectuur was een teleurstelling. De bewerkster van dit artikel komt zoo waar aan met de oude, reeds lang afdoend weerlegde bewering dat Lord Willoughby, ter eere van de „Earl of Surrey” aan de kolonie den naam „Surryham” zou hebben gegeven. Belangstellende lezers kunnen in „De West-Indische Gids”, van November 1919 een artikel vinden, getiteld: „De naam Suriname”.

Verder lezen wij in het bedoelde artikel: „The British crown bought the colony from the heirs of Lord Willoughby, but it passed into the hands of the Dutch about the time when Holland gave up the attempt to keep New Amsterdam, now New York.”

Waar haalt de schrijfster dit van daan? Uit haar droom?

Curaçao.

De wenschelijkheidsbegroting.

Er wordt wel spoed met deze zaak gemaakt. 10 Juni verscheen het ontwerp en reeds den 29sten dier maand het Voorloopig Verslag dat niet later dan 8 Juli door den Gouverneur beantwoord is. Over het algemeen is de ontvangst in den Kolonialen Raad niet ongunstig. Het zijn in hoofdzaak de kleinere posten, waartegen bezwaren worden ingebracht. De voorschotten, ten laste der hoedenindustrie te verlenen, vonden reeds een meerderheid, mits voor behoorlijke controle en waarborgen gezorgd werd. Gevraagd werd, hoe het stond met de indertijd voorgenomen uitzending van een persoon, die de regeling en inrichting der hoedenvlecht-nijverheid op coöperatieve grondslag zou voorbereiden.

De Gouverneur deelt in antwoord daarop mee, dat door hem aanstonds na zijn optreden op een spoedige uitzending aangedrongen is, tot dusver zonder resultaat. Wij meenen te weten, dat de persoon in kwestie nog ten volle bereid is, zijn onderzoek ter plaatse te beginnen en dat het niet aan hem zal liggen, wanneer aan des Gouverneurs voornemen niet binnen korten tijd gevolg gegeven wordt.

De aanleg van een nieuwen steiger aan de reede van Kralendijk wordt verdedigd, o.m. met een beroep

Stoomvaart-Maatschappij „NEDERLAND” AMSTERDAM.

PASSAGIERSDIENST

van Amsterdam via het Suezkanaal naar SABANG, BELAWAN-DELI, SINGAPORE, BATAVIA, SEMARANG en SOERABAIA.

op de uitvoer-eijfers der laatste jaren, en wel voor 1914

dividivi	694.000 K.G.	607.000 K.G.
aloë	48.958 K.G.	77.781 K.G.
mest	2.461 ton	3.418 ton.

Van de landbouwuitgaven heet het in het V. V.: „Met groote belangstelling hadden verschillende leden kennis genomen van de voornemens, welke het Bestuur koestert ten opzichte van de verbetering van den economischen toestand van de bevolking in de kolonie. Des te grooter was die belangstelling, omdat het hier geldt credieten tot opvoering van den landbouw in uitgebreiden zin op een geheel andere wijze, dan tot nu toe werd toegepast, een wijze, welke ook naar de meening dier leden, wel in staat is een eenigszins optimistisch standpunt te rechtvaardigen.

Waar het overal ter wereld een streven is om het gebrek aan werkvolk door machinale krachten te vervangen, is het, naar het oordeel van verscheidene leden, ernstig aanbevelenswaardig om „het algeheele ommekeer van het (landbouw) bedrijf” in ook dat opzicht in overeenstemming met den geest des tijds te doen plaats hebben.

Men wist van personen, plantage-eigenaren, die reeds nu met groot succes werken met kleine landbouwmachines.

Deze ontvangst is wel opmerkelijk. Alleen een lid schijnt bij de vrede oppositie te blijven volharden. En dat waar verleden jaar nog een amendement slaagde, waardoor de landbouwuitgaven op de begroting belangrijk ingekrompen werden. Het is te begrijpen, dat de Gouverneur met dit veranderde standpunt van den Raad ingenomen is. Of dit te danken is aan des Gouverneur's uitvoerig pleidooi voor „de nieuwe richting”, dan wel aan de gezondheid van den Raad om het Bestuur deze kans niet te onthouden, blijkt intusschen niet.

Aruba.

Op grond ook van particuliere mededeelingen vermoeden wij reeds eenigen tijd, dat er op Aruba het een of ander niet in den haak is. De „Amigoe” geeft nu een verslagje van een reis van den Gouverneur daarheen, o.a. met den Administrateur van financiën en deelt mee, dat volgens loopende geruchten de gezaghebber voornemens zou zijn, spoedig af te treden. En zes dagen later komt de officieele mededeeling, dat de heer Beaujou op grond van tienjarigen onafgebroken dienst in de kolonie verlof naar Nederland heeft gekregen. Dit valt samen met eenige andere verloven en overplaatsingen van op dit eiland dienst doende ambtenaren, zelfs met een ontslag, waaraan de gebruikelijke toevoegingen, dat het „op verzoek” en „eervol” wordt verleend ontbreken. „La Cruz” spreekt van een „algemeene ontevredenheid”, die de Gouverneur voor een groot deel heeft kunnen wegschrijven.

Kleine Berichten.

De Gouverneur heeft een verordening ingediend, bedoelende de verhooging der pensioenen met 40 pct.

29 Juni l.l. heeft voor het eerst de haven van Curaçao aangedaan het ss. „Columbia” van de New-Orleans en South American Steamship Company, welke deze haven in haar vaarplan van New-Orleans, Guadeloupe, Martinique, Venezuelaansche havens, Curaçao, Colon en terug opgenomen heeft, gelijk de „Amigoe di Curaçao” weet mee te deelen.

Officier van gezondheid der 1e klasse J. H. M. Ellis, terug van gedetacheerd op Curaçao is in het genot gesteld van een jaar verlof wegens ziekte.

Blijkens een mededeeling in „De Curaçaosche courant” is opgericht de „Curaçaosche vereeniging van hoedenvlechts Arbeid Adelt”, die werkzaam wil zijn „in voorbereiding van de oprichting eener Coöperatieve Vlechtnijverheid Vereeniging”.

Volgens een bericht in de „Amigoe di Curaçao” heeft Mgr. Vuylsteke een onderzoek doen instellen

Koninklijke West-Indische Maildienst Amsterdam

Passagiersdienst

naar en van SURINAME en CURAÇAO, Br. Guiana, Trinidad, Venezuela, Columbië, Centraal Amerika, Haïti.

DE ALGEMEENE SPAARVERZEKERING

ANNA VAN SAXENPLEIN 3 's-GRAVENHAGE

Opgericht

... 1907 ...

Coöperatief Spaarsysteem

Alléén in 1919

werd ingeschreven voor

Drie Millioen Gulden

VRAAGT GRATIS BROCHURE! 199

MARX & Co.'s BANK

ROTTERDAM: Zuidblaak 56. 's-GRAVENHAGE: Kneuterdijk 13.

Belast zich met incasseeringen op het Binnenland en Buitenland.

Koopt en verstrekt wissels en cheques op het Buitenland.

Verstrekt handelscredieten tegen zakelijk onderpand. Bezorgt telegrafische uitbetalingen.

Belast zich met de uitvoering van Effecten-orders. Verhuurt aan hare clientèle Safe-loketten.

Neemt gelden à deposito tot wekelijks te annoneeren rente. 59

NED.-IND. ESCOMPTO MAATSCHAPPIJ

OPGERICHT IN 1857.

KAPITAAL . . . . . f 50.000.000.—
waarvan geplaatst en volgestort f 35.000.000.—
RESERVEFONDS . . . . . f 7.000.000.—

Hoofdkantoor: BATAVIA.

AGENTSCHAPPEN te: Soerabaia, Soerabaia-Simpang, Semarang, Weltevreden, Padang, Bandoeng, Cheribon, Macassar, Djokdja, Medan, Tegal.

AMSTERDAM 's-GRAVENHAGE
Keizersgracht 573/5 Prins Hendrikplein 14

BANKZAKEN IN HET ALGEMEEN UITVOERING VAN EFFECTENORDERS

RENTE VOOR DEPOSITO'S

m. 1 dag opzegg. . . . . 2 pCt	gedur. 3 mndn vast 3 pCt
m. 10 dagen „ . . . . . 2 1/4 „	gedur. 1 jaar vast. . . . . 4 „
gedur. 1 mnd vast 2 1/2 „	

E. DUNLOP & Co. Amsterdam

met Kantoren in Nederl.-Indië te Batavia, Semarang, Soerabays, Bandoeng, Padang en Medan. 307

Export naar Nederl.-Indië, speciaal van alle soorten dranken, provisiën, sigaren, sigaretten enz., als: gedistilleerd, likeuren, wijnen, cognac, champagne, portwijn, sherry, bieren, mineraalwater, limonades. Vleesch- en vischconserven, kaas, melk. Geconserv. vruchten, jams, suiker- en chocoladewerken, bicuits, zeep, parfumeriën, eau de cologne, patent-medicijnen.

Bank-Associatie

Wertheim & Gompertz 1834 en Credietvereeniging 1853.

ALLE BANKZAKEN. 107

Kapitaal en Reserves f 11.500.000.— Twintig Kantoren

Wed. G. STREITWOLF

Noordeinde 105, 's-GRAVENHAGE, Tel. H. 2413

GUMMI SPONSEN
SPONSEN ZAKKEN
BADMUTSEN

CORN. VAN DER SLUIJS

BINNENHUISARCHITECTUUR, MEUBELS, STOFFEN, ENZ.

ALLEEN NOORDEINDE 162A.

TEL. 4782.

11

DEN HAAG.

**BALANSCONTROLE
BELASTINGZAKEN
INRICHTEN EN CONTROLEEREN
VAN ADMINISTRATIES**

H. A. VERHEIJ

LID NEDERLANDSCHE BOND VAN ACCOUNTANTS

VONDELKERKSTRAAT 17 51

TEL. Z. 3603 AMSTERDAM

Ik zing de lof

der

Monarch

Monarch
**Schrijf-
machine**

HOOFDAGENTEN
HEYENBROCK HASELAGER & C°
AMSTERDAM-ROTTERDAM
DEN HAAG.

WISBRUN & LIFFMANN.
Veenestraat 35-37 - Tel. 2503. - Den Haag.
DAMES MODEARTIKELEN.
ZIJDEN STOFFEN, FLUWELLEN, KANTSTOFFEN.
ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.
BALARTIKELEN.

GEBR's HEHENKAMP
Heerenkleermakers
Dameskleermakers
Bontwerkers
Lange Voorhout 25

naar het aantal doofstommen in de parochies zijner kerk. Als gevolg daarvan zullen vier kinderen van Aruba naar Nederland worden gezonden om daar in het Doofstommen-instituut te St. Michiels-Gestel te leeren spreken en iets te leeren, waardoor zij later in hun onderhoud zullen kunnen voorzien.

Het Hoofd der Voedselvoorzieningsdienst op Curaçao heeft naar de „Amigoe” mededeelt, een publicatie uitgegeven, volgens welke er zal worden getracht, steeds een vaste voorraad van 270.000 K. G. maismeel te hebben, die telkens bij aankomst van een nieuwe zending zal worden vernieuwd. Ook in het vrije verkeer zal geen jongere aanvoer worden toegelaten, voor de opgeslagen reserve van het Gouvernement is uitverkocht.

Van Vreemde Koloniën en Verre Landen

Een Nederlandsch mandaat over vreemde koloniën?

De Nederlandsche bladen hebben een mededeeling uit La Dépêche Coloniale overgenomen, die zeker bijzondere aandacht verdient. In het nummer van dat blad van 8 en 9 Augustus stond een correspondentie van Emile Thomas uit Saint Sébastien, gedagteekend 3 Augustus, met eenige mededeelingen over de regelen volgens welke, naar 't oordeel van den aldaar vergaderden Raad van den Volkerenbond, de koloniale mandaten zullen moeten worden toegewezen. Aan zijne reeds afgesloten correspondentie voegde de schrijver het volgende P.S. toe, dat wij hier in zijn oorspronkelijken vorm geven:

Nous croyons devoir signaler au sujet de ce qui précède une lettre par laquelle le ministre des affaires étrangères de Hollande a demandé à M. Léon Bourgeois son concours pour l'admission de la Hollande dans la commission des mandats: „Vous connaissez notre pays, dit M. de Karnebeek, vous connaissez nos traditions et les principes, qui nous inspirent et vous n'ignorez pas que nous faisons de notre mieux pour en réaliser l'application dans notre vaste empire colonial où notre régime s'inspire d'idées larges et honnêtes.” Ce document a été versé aux débats.

De vraag dringt zich nu van zelf op: Wat is hiervan waar? Is de brief door minister van Karnebeek geschreven, dan moet 't verwondering baren, dat Nederland er als 't ware toevallig kennis van krijgt door een hier weinig gelezen Fransch blad. Berust de mededeeling op een verzinsel of een misverstand, waarom is er dan geen dementi voor gekomen?

De nieuwe kafferwet.

The New Statesman bespreekt de nieuwe wet voor de kaffers in Z.-Afrika; de uitvoerige beschouwingen hebben de strekking om het noodzakelijke, maar ook om 't doeltreffende van de daarin getroffen voorzieningen te bepleiten. Wij ontleenen hier enkele gedeelten aan het uitvoerige artikel.

De nieuwe wet is door het parlement van Z.-A. met voortvarendheid afgehandeld. Hare kracht ligt in hare beknoptheid en hare eenvoudigheid. Zij doet een permanente commissie instellen, onder voorzitterschap van den minister voor de inboorlingenzaken; die commissie zal belast zijn met het regelen van alle administratie of wetgeving, welke speciaal de kafferbevolking betreft. Worden hare aanwijzingen niet door den minister aanvaard, dan mag de commissie een beroep doen op het kabinet en in laatste instantie nog op het parlement.

Bovendien zal voor elke streek, waarvan de bewoners hoofdzakelijk aldaar geboren inboorlingen zijn, een plaatselijke raad worden ingesteld.

Eindelijk zal de gouverneur-generaal ook op advies van de commissie nu en dan vertegenwoordigers van de kafferbijeenkomsten samenroepen, om de gevoelens te vernemen van dat gedeelte der bevolking ten opzichte van den eenen of anderen maatregel.

De wet is er in 't parlement grif doorgegaan. Volgens the New Statesman is dit niet alleen te danken aan de uitstekende eigenschappen van de wet zelf, maar mede aan de uitnemende rede waarmee generaal Smuts haar verdedigde. Alles kwam hierop neer, het afnemend vertrouwen der kaffers te herwinnen. Overal heeft de blanke in Z.-A. het gezag over den zwarten zien tanen, terwijl de kaffers, het hoofd vol vreemde denkbeelden, wantrouwen jegens den blanke zijn gaan voelen. De wet wenscht hierin een keerpunt te brengen en een grondslag te bieden voor royale samenwerking, zonder samensmelting.

Nederl. Stoomvaart-Maatschappij „OCEAAN”
Directie: Prins Hendrikkade 145, AMSTERDAM

Holland-Nederlandsch-Indië
Vice-Versa

Agenten: MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ
AMSTERDAM-ROTTERDAM.

Engeland in Oost-Afrika.

Indien Lloyd George, die zich als de leider der grootpolitiek beschouwt, zich afvraagt: „in hoever leid ik en in hoever word ik geleid?” zal 't hem niet gemakkelijk vallen zich hierop zelf een antwoord te geven. Teekenende de invloeden, die op den staatsman invloeden, zich bij zijne houding ten opzichte der Poolse en der Russische politiek heel sterk af, heeft hij ten opzichte der verschillende Turksche vraagstukken eigen wensch onder den invloed van medestanders tegenstanders in ruime mate moeten temperen, heet de uitslag van de verkiezingen in Z.-Afrika hem gewaarschuwd voor de noodzakelijkheid om ook daar veel water in zijn wijn te doen, het laat zich aanzien dat aan de Britsche regeering nog weer elders een gedragslijn voorgeschreven wordt, welke geenszins anders is, welke zij zichzelf gekozen zou hebben, of reeds had gekozen. Wij doelen op hare houding tegenover de Britsch-Indiërs in Oost-Afrika. Deze wenschen daar geheele gelijkheid in rechten en plichten voor alle onderdanen van 't Britsche rijk, ongeacht of zij van Europeesch of Indische afkomst zijn; in de tot nu toe getroffen maatregelen zien zij een neiging tot bevoorrechtiging van den Brit boven den Indiër.

Onder de auspiciën van de Imperial India Citizenship Association en 7 andere Indische vereenigingen, werd den 13en Juli in de Excelsiortheater te Bombay een in hoofdzaak aan de kwestie gewijde meeting gehouden. Sir Chandavarkar trad als voorzitter op. De resoluties, die met algemeene stemmen onder groote geestdrift aangenomen werden, geven duidelijk aan dat de Britsch-Indiërs steun van de Indische regeering rekenen ter bescherming van hunne rechten, zoowel in 't gedeelte van Oost-Afrika dat vóór den oorlog reeds onder Britsch vlag stond, als in de aan Duitschland ontnomen kolonie. In een kroonkolonie of protectoraat behooren alle Britsche onderdanen, van welk ras of welke kleur ook, onder gelijke wetten te staan. Ten dien opzichte mag in Oost-Afrika geen inch afgeweken worden. Sir Benjamin Robertson zal namens 't Britsch-Indisch gouvernement een bespreking gaan voeren met de autoriteiten in Br. O.-Afrika; hiervan wordt veel verwacht, maar hoe de uitslag van deze besprekingen ook mogen wezen, het wordt als een plicht van de Indische regeering beschouwd om de regeering in 't moederland en die in het protectoraat duidelijk te maken, dat in deze zaak geen sprake mag zijn van een compromis. Gelijkheid voor 't verkrijgen en behouden van land, gelijkheid in vrijstellingen en ontheffingen, gelijke waarborg tegen deportatie, vrijwaring tegen ongelijkheid in eenige wet tot afzondering moet ieder Indiër verzekerd worden.

En in al die opzichten worden de rechten der Indiërs bedreigd geacht. In de naamsverandering van Britsch Oost-Afrika in „Kenia” wordt meer gezien dan een woordenkeuze. De bovenlanden toch wil de Britsche regeering maken tot de Kenia-kolonie, terwijl de laaglanden als Kenia-protectoraat bestuurd zullen blijven; hierin ziet men het drijven van een wig tusschen de Indiërs in het laagland en de verrukkelijke gebieden van 't hoogland. De regeering wordt gewaarschuwd het hier niet tot voldongen feiten te laten komen, die 't moeilijker zou wezen af te doen dan de nu bestaande.

Het is het vraagstuk der rassentegenstelling en het vraagstuk der rassengelijkheid, die zich in velerlei vorm ook op zooveel andere punten van den aardbol voordoen, nu het internationalisme veld wint en tegelijkertijd het nationalisme zich aan velen juist weer krachtiger opdringt; maar 't is door de directe drang van onderop als leider van de leidende staatkunde, eveneens een wereldverschijnsel van dezen tijd.

Saigon of Hongkong?

Van Fransche zijde wordt de hoop gekoesterd Saigon in plaats van Hongkong de groote rijstmarkt voor 't verre Oosten te zien worden. De Engelsche pers van Hongkong maakt zich ongerust over 't verloop van de rijstmarkt. Sedert een viertal maanden koopt Amerika, dat de groote afnemer was, geen rijst meer te Hongkong. Het krijgt deze van elders. Japan, eveneens een afnemer van betekenis, heeft door de crisis welke het zelf doormaakt en door de moeilijkheden, welke de geldelijke afrekeningen ondervinden, geen bestellingen gedaan. Dit is voor verschillende Chinese kooplieden te Hongkong een gevoelige slag. Zij hadden groote rijstvoorraden opgelegd en hadden daarbij nog gerekend op een verhooging van de prijzen.

Voor de toekomst wordt gevreesd, dat de koopers zich rechtstreeks met de verkopers in verband zullen stellen, om de hooge tusschenwinsten, die de Hongkongsche exporteurs maakten, uit te sparen.

Dit doet de Courrier saigonnois de vraag

J. M. van KEMPEN & ZONEN
Ken. Ned. Fabriek van Gouden en Zilveren Werken.
VOORSCHOTEN.

FILIALEN te Woltvreden, Rijswijk 17;
Gravenhage, Plaats 2; Rotterdam, Hoofdsteeg 26;
Utrecht, Choorstraat 32; Middelburg, Lange Delft 135.

Hammond School en COPIERINRICHTING

Terwenakker 11a - Tel. 3117 - Rotterdam (Ruys' Handelsvereniging) beveelt zich beleeft aan als oudste inrichting op dit gebied voor de levering van correct schrijf- en copieerwerk.
Strengste discretie verzekerd.

opwerpen, of Saigon, de groote haven van Cochinchina, den rijstuitvoer niet zal kunnen bezorgen, in de van Hongkong.
Volgens de inlichtingen, welke een reporter van de Hongkong Weekly Press bezorgd heeft, is de voorkeur, die aan Hongkong gegeven wordt te danken aan de strenge keuring en controle. Elke zak wordt door een expert van de Kamer van Koophandel van Hongkong nagezien. De koper weet welke waar hij voor zijn geld krijgt. Te Saigon gebeurt niets van dien aard.
De haven van Hongkong en de geheele wijze van zakendoen bieden gemakken, die gunstig uitsteken boven de toestanden in Saigon.
De vraag is nu door de Kamer van Koophandel en de Fransche autoriteiten te beantwoorden of zij er toe willen besluiten spoedig en op afdoende wijze te komen tot de oprichting van een handelsbeurs te Saigon, tot het instellen van deugdelijke experts, tot het scheppen van de handelsgemakken, waardoor de Fransche haven bij de Britsche achterstaat. Als de Amerikanen, Spanners en andere rijstafnemers zich weer van Saigon rijst gaan voorzien, moet Saigon hun gelijke waarborgen en faciliteiten aanbieden, anders zullen zij aan Hongkong voorkeur blijven geven, al is de rijst er wat duurder.
De Courrier saigonais wijst, in dit verband, tevens op de methode van afkomst vervalsching, die in Hongkong, ten nadeele van de reputatie van Indochina, wordt toegepast, door de producten van dit land de wereld in te zenden als Singapour-peper, Hongkong-rijst, Maleische rubber.

De Russische vredesvoorwaarden.

Tegen de voorwaarden bekend werden waarop Rusland beweerde vrede met Polen te willen sluiten, vonden velen hier te lande deze zeer gematigd. Wij hebben deze zienswijze moeilijk kunnen deelen. Wat men gewend had was: „Polen eerst Bolsjewikisch, daarna vrede”; wat de Soviët aanbod was: „Eerst vrede met Polen, daarna Polen Bolsjewikisch.”
Er is misschien geen andere oplossing mogelijk, maar daarom mag de aangeboden toch niet als meer gematigd beschouwd worden dan de opgedrongene.

Mededeelingen.

Van het informatie-bureau: (Heulstraat 17, Den Haag).

Voor den dienst in Nederlandsch-Indië zijn bestemd:

de Heeren: A. Brand, Meppel, Havenstraat 6; J. Loos, Enschede, Wagelerstraat 14; beiden als onderwijzer 2e klasse bij het openbaar Europeesch Lager Onderwijs;

J. C. D. van den Bussche, Kleverlaan 83, Bloemenlaan, als tijdelijk Inspecteur van Financiën 2e klasse bij den dienst der belastingen;

H. H. von Barany, Weimarstraat 89, Den Haag, als Gouvernements tandheelkundige;

J. Bes, Den Haag, Twentstraat 115; D. van den Ham, Helder, Achtergracht Z.Z. No. 15; C. Krouwel, Den Haag, Fahrenheitstraat 30; G. van de Wetering, Nijmegen, Regulierstraat 59; A. G. Zimmerman, Den Haag, Tasmanstraat 27; allen als hoofdagent 2e klasse bij de Algemeene Politie;

T. G. Deuling, Rotterdam, Nicolaas Zasstraat 36; G. J. Evers, Arnhem, St. Anthonielaan 192; K. D. van der Harst, Delft, Oostsingel 15; K. T. Jonker, Rotterdam, Bergsingel 60a; Ch. R. M. Kelly, den Haag, Groot Hertoginnelaan 224; L. Parelviët, Katwijk aan Zee, Parelviëtstraat 8; J. H. Veenendaal, Watergraafsmeer, Breedeweg 1; J. Ch. Winterwerp, Amsterdam, Amstel 302; A. Warnars, Amsterdam, Zocherstraat 83I; allen als candidaat-gezaghebber bij het Binnenlandsch Bestuur;

de dames: K. P. Gorter, van Eeghenstraat 50, Amsterdam, als verpleegster 1e klasse bij den Burgerlijken Geneeskundigen Dienst;

M. van Ingen, Zusterstraat 168, Den Haag, als verpleegster 1e klasse bij het krankzinnigenwezen;

de Heeren: P. J. Heesterman, Leiden, Hooglandsche

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.

Geregelde mail-, passagiers- en vrachtgoederendienst

tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië.

Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Directiën te Amsterdam en te Batavia.

Kerkgracht 10; E. Kedde, Leiden, Jan van Goyenkade 24; B. J. Kuik, Leiden, Hooge Woerd 136; N. J. L. M. Mussert, den Haag, Hobbemastraat 205; W. J. Muller, Utrecht, Zadelstraat 19; R. Meijers, Dordrecht, Bleijenburgstraat 8; R. Reinking, Leiden, Nieuwe Rijn 88; J. M. Vellinga, Utrecht, Koningslaan 4; J. W. J. van Zwol, Leiden, Aloëlaan 49; allen als administratief ambtenaar bij het Binnenlandsch Bestuur;

J. Klaver, Schoten, Rijksstraatweg 451; C. J. Knoot, Hellevoetsluis, Glacisweg 60; beiden als boekhouder bij de Bankatwinning;

Mr. A. A. Kroon, Nachtegaalstraat 47, Utrecht, als rechterlijk ambtenaar;

K. Muns, Stortenbekerstraat 98, den Haag, als adj.-gouvernements-accountant bij den Gouvernements Accountantsdienst;

R. Wink, Weerysingel 190B, Breda, als tijdelijk technisch ambtenaar bij den Dienst voor waterkracht en electriciteit;

S. J. van Wijhe, geneesheer-assistent, Wilhelminagasthuis, Amsterdam, als Gouvernementsarts bij den Burgerlijken Geneeskundigen Dienst.

WERKTUIGKUNDIGEN (MACHINISTEN) BIJ DE GOVERNEMENTS-MARINE IN NEDERLANDSCH-INDIË.

Ter benoeming tot leerling-werktuigkundige bij de Gouvernementsmarine in Nederlandsch-Indië kunnen derwaarts worden uitgezonden personen, die met goed gevolg hebben afgelegd het examen bedoeld in het bij Gouvernementsbesluit van 16 Maart 1920, No. 14 (Indisch Staatsblad no. 159) gevoegd programma, letter D, hetwelk hieronder is afgedrukt en tot het afleggen waarvan men zich kan aanmelden bij de 9de afdeling van het Ministerie van Koloniën, dan wel die met goed gevolg hebben afgelegd een examen overeenkomstig dat voorgescreven voor het verkrijgen van een voorloopig machinistendiploma (Nederlandsch Staatsblad 1907, no. 354), of die in het bezit zijn van een eindexamen der Koningin Wilhelminaschool (afd. B) te Batavia, een eindexamen van den machinistencursus der burgeravondschoole of der Koningin Emmaschool te Soerabaja of een eindexamen der Kweekschool voor machinisten te Amsterdam.

De bezoldigingen van de werktuigkundigen bij de Gouvernementsmarine zullen, als de ontwerp-begroting voor 1921 wordt aangenomen, van 1 Januari van dat jaar af, als volgt worden vastgesteld:

De leerling-werktuigkundigen zullen eene aanvangsbezoldiging ontvangen van f 150 's maands, welke door toekenning van 2 éénjaarlijksche verhoogingen van f 40 's maands kan stijgen tot f 230 's maands.

Deze aanvangsbezoldiging wordt reeds thans toegekend door eene toelage boven de tot dusver geldende bezoldiging;

de derde-werktuigkundigen zullen eene aanvangsbezoldiging ontvangen van f 270 's maands, welke door toekenning van 2 éénjaarlijksche verhoogingen van f 40 's maands kan stijgen tot f 350 's maands;

de tweede-werktuigkundigen zullen eene aanvangsbezoldiging ontvangen van f 400 's maands, welke door toekenning van 3 éénjaarlijksche verhoogingen van f 50 's maands en eene tweejaarlijksche verhoging van f 40 's maands kan stijgen tot f 590 's maands;

de eerste-werktuigkundigen zullen eene aanvangsbezoldiging ontvangen van f 600 's maands, welke door toekenning van 4 éénjaarlijksche verhoogingen van f 50 's maands kan stijgen tot f 800 's maands; het bezit van diploma C geeft den eerste-werktuigkundigen recht op eene verhoging van f 50 's maands; de 4 oudsten ontvangen f 50 's maands boven de eindbezoldiging, zoodat deze voor hen, die het diploma C bezitten, f 900 's maands bedraagt.

Allen genieten boven hunne bezoldiging eene voe-

N.V. MEUBELFABRIEK V/H LE COINTRE & CO.

Ameublementen
Belimmeringen
Gordijnen
Tapijten

Modelhuis: Oude Molstraat 32
'S-GRAVENHAGE

Instituut LAURILLARD

OPLEIDING voor verschillende examens en ambten, zooals Staatsinrichting M. O., Staathuishoudk. M. O., Gemeente-administratie, Boekhouden. De opleid. geschiedt ook schriftelijk in Nederland en Koloniën met zeer goede resultaten. Prospectus en lijsten met namen en adressen van vierhonderd en vijftig geslaagden worden op aanvraag gratis toegezonden door Mr. Dr. I. J. M. LAURILLARD,

Oranjeplein 102 - Den Haag
.. Telefoon 6225 ..

Z H B

ZUID-HOLLANDSCHE BIERBROUWERIJ DEN HAAG

Bijkantoren te AMSTERDAM, BANDOENG, BATAVIA, SOERABAYA, BOMBAY, BRUSSEL, LONDEN, PARIJS

Vraagt de alom bekende

Z. H. B. Bieren

Z H B

UITGAVE van de N.V. Boekdrukkerij v.h. Firma T. C. B. TEN HAGEN te 's-Gravenhage.

Heden is verschenen de 8ste veel vermeerderde druk van

Moderne Kookkunst.

BEWERKT DOOR

FRANÇOIS BLOM,

Cuisinier te 's-Gravenhage.

Prijs: ingenaaid . . . . f 4.00
gebonden 5.00

Reisbureau LINDEMAN

Utrecht 's-GRAVENHAGE Arnhem

GEZELSCHAPSREIZEN

Passages Spoorwegbiljetten

JAVA-CHINA-JAPAN LIJN

Eigen kantoren der Maatschappij te AMSTERDAM, HONGKONG, SOERABAJA, KOBÉ en SAN FRANCISCO. Geregelde stoomvaartdiensten tusschen Nederlandsch Indië, China en Japan.

JAVA-PACIFIC LIJN

(Onder Directie der Java-China-Japan Lijn). Maandelijksche dienst tusschen Ned.-Indië en San Francisco.

J. P. C. NICOLAI & ZOON

HOF-KLEEDERMAKERS

Kanaalstraat 2   Telef. H. 3146
's-GRAVENHAGE 239

Hof-, Rijks- en Gemeenteveranciers

C. HOYNG

SPUISTRAAT 20-22   DEN HAAG
AMSTERDAM - UTRECHT

Kristal - Porselein

**VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET
POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ. ENZ.,
uit de Plateelbakkerij „Zuid Holland”
te Gouda.** 109

MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen.
Garantie voor gave overkomst.

HOFLEVERANCIERS.

Wed. H. RAHDER & ZOON

Wijnhandelaren

Filiaal: Hoofdkantoor: Filiaal: Filiaal: 100
's-Gravenhage   Amsterdam   Arnhem   Gorinchem
Heemskerckstr. 1a   Binnenkant 25   N. Plein 15   O. Vischmarkt
Tel. H. 3493.   Inters. Tel. 389.   Tel. 280.   Tel. 61.

Prijscouranten worden
op aanvraag gaarne toegezonden.

Voor Export speciale conditiën.

UITGAVE van de N.V. Boekdrukkerij v.h. Firma
T. C. B. TEN HAGEN en bij alle Boekhandelaren
verkrijgbaar:

De Indische Rijsttafel.

Recepten van een Indisch Kokki.

BEWERKT VOOR HOLLAND
DOOR
FRANÇOIS BLOM,
Schrijver van „De Moderne Kookkunst”
3DE DRUK.

Prijs: ingenaaid . . . f 0.75

VAN STRAALEN MONSIEUR & ERKELENS WIJNHANDEL

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Leuvehaven 34, Tel. 2456.
Bijkantoor: DEN HAAG, Lloydgebouw,
Piet Heinplein, Tel. ¹⁵⁸⁷₁₅₈₈ 123

Bijkantoor: DEN HELDER,
Hoofdgracht 37, Tel. 83

dingstoelage van f 50 (vijftig gulden) 's maands.
Voor de berekening van pensioenen, bijdragen daaraan, wachtgeld, non-activiteitstractementen, verlofstractementen en bijdragen aan en gedeeltes uit het Weduwen- en Weezenfonds van burgerlijke ambtenaren, wordt de bezoldiging met f 100 verhoogd.

De gewone bijdrage aan de pensioenen bedraagt 2 ten 100; die aan het Weduwen- en Weezenfonds 5 ten 100 van de bezoldiging.

Bovendien is bij de eerste indiensttreding te voldoen ten behoeve van laatstgenoemd fonds, door gehuwden 2 maanden en door ongehuwden 1 maand bezoldiging, en wel in eens, of, met bijberekening van rente ad 5 ten 100 's jaars, in 36 gelijke maandelijksche termijnen.

Bij huwelijk 1 maand bezoldiging, te voldoen op de zoeven aangegeven wijze.

Bij bevordering door gehuwden tweemaal het bedrag der verhooging over ééne maand, door ongehuwden éénmaal.

De bijdragen wegens huwelijk worden verhoogd met een percentage afhangende van de leeftijden van man en vrouw.

Aan de uitzending als leerling-werktuigkundige is verbonden:

a. overtocht voor landsrekening als reiziger der 2de klasse;

b. eene tegemoetkoming voor uitrusting ten bedrage van f 750 (zevenhonderd vijftig gulden), welk bedrag tijdelijk met 50 pCt. verhoogd is en dus f 1125 bedraagt;

c. eene voorloopige bezoldiging van f 125 (eenhonderd vijf en twintig gulden) 's maands, ingaande met den dag van inscheping naar Nederlandsch-Indië, waarop vóór het vertrek ééne maand voorschot kan worden uitgekeerd.

Zij, die ter beschikking van den Gouverneur-Generaal worden gesteld, zijn verplicht tot teruggave van alle gelden, welke aan hen of te hunnen behoeve zullen zijn voldaan ter zake van tegemoetkoming voor uitrusting en van overtocht, indien zij niet binnen den hun aangewezen tijd naar Nederlandsch-Indië vertrekken, de reis derwaarts moedwillig afbreken, of anders dan ten gevolge van welbewezen ziels- of lichaamsgebreken, buiten eigen toedoen ontstaan (ter beoordeeling van de Regeering), de werkzaamheden, waarvoor zij worden uitgezonden, niet aanvaarden, dan wel binnen 5 jaar na aankomst in Nederlandsch-Indië uit 's Lands dienst worden ontslagen.

Zij, die voor uitzending in aanmerking wenschen te komen, moeten zich bij ongezegeld adres wenden tot het Departement van Koloniën, 9e Afdeling (K. 77, no. 1) onder overlegging van:

- a. hun diploma's en/of getuigschriften;
- b. eene korte beschrijving van hunne opleiding en hun levensloop.

In het adres moet worden vermeld of de gegadigde gehuwd is en c.q. het aantal zijner kinderen.
Door een vanwege het Departement van Koloniën

Firma L. J. C. BOUCHER
Algem. Binnen- en Buitenlandsche Boekhandel
's-Gravenhage - Noordeinde 64c
Specialiteit: voor het samenstellen
van Leesportefeuilles 69

Advertentie-Bureau

in te stellen onderzoek zal moeten blijken van melijke geschiktheid voor den Indischen dienst.
(Nederlandsche Staatscourant van 3 Augustus 1920, no. 149).

**Begunstigers, nieuwe Leden, Contributie-
verhoogingen en op peil gebrachte contributies
sedert Juli 1920.**

Begunstigers.	per jaar
Java Stores Ltd., Semarang	/ 50
Nieuwe Leden.	
J. E. Endert, Amsterdam	/ 10
L. Buyskool, Weltevreden	" 10
M. J. Wasterval, Weltevreden	" 10
H. Jacobson, Batavia	" 10
Mr. C. W. Baron van Heeckeren, Salatiga	" 10
R. van Panthaleon Baron van Eck, Amsterdam	" 10
F. Dekker, Amsterdam	" 10
Ch. E. le Rütte, Weltevreden	" 10
H. Bodewitz, Dalen	" 10
E. J. L. Lankenau, Rotterdam	" 10
Mas Hermen Kartowisastro, den Haag	" 10
J. P. C. Steenkamp, Ginneken	" 10
Mej. A. Hagers, Breda	" 10
H. G. Dumont, Voorburg	" 10
F. C. Bouman, Weltevreden	" 10
M. F. J. Cool, Batavia	" 10
A. van Gelder, Batavia	" 10
S. van Gelderen, Soerabaja	" 10
J. Haarsma, Weltevreden	" 10
H. H. Langelaan, Weltevreden	" 10
H. Mulder, Weltevreden	" 10
G. Pouderoyen, Batavia	" 10
W. van der Sluis, Weltevreden	" 10
J. A. W. Vetter, Soerabaja	" 10
D. W. Z. de Vries, Soerabaja	" 10
H. M. J. Vrolijk, Batavia	" 10
G. van Beusekom, Padang	" 10
Jhr. H. G. A. Quarles van Ufford, Batavia	" 10
Dr. W. H. Arisz, Djember	" 10
J. Astgaard, Weltevreden	" 10
Dr. J. A. C. Maier, Weltevreden	" 10

Contributieverhoogingen.

Mr. R. Mees, Rotterdam	van f 1.50 op / 10
J. de Booy, den Haag	" " 3.— " " 6
Th. Boon van Ostade, Amsterdam	" " 2.— " " 3

Op peil gebrachte contributies.

W. van der Burg, Makkum	" " 2.50 " " 5
S. Kamminga, Amsterdam	" " 2.50 " " 5
D. Schulman, Amsterdam	" " 3.— " " 5
Ver. Ned. Zeewezen, den Haag	" " 2.50 " " 5
H. L. v. Amstel, Katwijk aan Zee	" " 2.50 " " 5
W. de Vogel, den Haag	" " 2.50 " " 5

Errata vorige opgave.

W. Rijken, den Haag moet zijn W. Rijkee, den Haag
Th. J. G. Locher (St. Afd.), Leiden, / 5.— moet zijn / 2.50.

Piano's, Orgels, Vleugels, Auto-piano's.

PIANO's in huur f 6.— per maand,
desgewenscht in huurkoop, bij

L. C. JACOBI, vh. Chef Firma J. F. CUYPERS,
Regentesselaan 123, bij Reg.pl. 49 SOERABAJA.
Tel. H. 1403, 's-GRAVENHAGE.

STEMMEN - VERHUREN - REPAREEREN

G. KERNER & Co.

Opgericht 1890 te Soerabaya.

STATIONSWEG 78 DEN HAAG

Specialiteit in Indische Uitrustingen

Filialen te Batavia en Soerabaya

ALLE LEVERINGEN ONDER GARANTIE.

HOOFDAGENT VOOR INDIË der beroemde

DIATTO-Auto's

Aanvragen te richten aan: **C. J. NEFKENS**, Prins Hendrikstraat 93,
Telefoon HAAG 1854. SHOW: Pletterijkade 13

Vereeniging OOST en WEST.

HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 's-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden, welke bij aankomst in Nederland inlichtingen wenschen voor onderdak, enz., zelfs van boord afgehaald zouden willen worden, Ouders en Voogden, welke toezicht op hun in Nederland studeerende kinderen of pupillen wenschen, wendt U tot den gedeleerde der Studie-Commissie, den Heer J. C. HETINK, van der Heimstraat 76, 's-Gravenhage, Telefoon Scheveningen No. 1514.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstreckende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Secretaris de Heer J. L. VAN GENNEP, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. Haag No. 4519, Bureau-uren 10-12 v.m. en 2.30-4 nam.

THUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan”, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. Onze Oost II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: 1 exemplaar 5 cent, porto f 0.01 1/2;
  - b. Onze West (Tweede druk) bestaande uit: I. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ; II. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs per exemplaar f 0.50 en f 0.04 1/2 frankeerkosten.
  - c. Staats- en partic. betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkring en Vooruitzichten.
    - I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 1/2 frankeerkosten.
    - II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (2de, verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
    - III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (Tijdelijk uitverkocht)
    - IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de, verbeterde druk). Prijs: f 0.75 per exemplaar en 0.03 frankeerkosten.
    - V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
    - VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 1/2 frankeerkosten.
    - VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen arts in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 1/2 frankeerkosten.
    - VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
    - IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (2de verb. druk). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
    - X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoon dienst in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 1/2 frankeerkosten.
    - XI. De Geëmployeerde bij de Rubber-(caoutchouc) cultuur en bij eenige Bergcultures in Nederl.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
  - d. Emancipatie-Toespraak door TH. A. C. COMVALIUS. Prijs: 1 ex. f 0.25, porto f 0.01 1/2.
- N.B. Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het Informatie-Bureau, Heulstraat 17, te 's-Gravenhage.

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau Laan van Meerdervoert 187, zijn van 10-12 en van 2-4 uur (uitgezonderd Zaterdagmiddags) inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

- Lessen in Machineschrijven en Stenografie.
- Dame als Hoofd — of hulp in de huishouding.
- Kinderjuffrouw in Indië.
- Indische massage en manicure, uitsluitend voor Dames en kinderen.
- Zweedsche gymnastiek, Heilgymnastiek, enz., uitsluitend voor Dames en Kinderen.

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer J. A. SOETENS, Bujs Ballotstraat 15.

Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families, die zich belasten met de opvoeding van kinderen, omtrent hotels, pensions, inrichting, medische hulp, onderwijs, enz.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen in Indische talen, Staats- en Strafrecht.

- A. H. J. G. WALBEEHM, Hooge Rijnwijk 55, Leiden. — Javaansch. — Maleisch.
  - Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden. — Staatsinstellingen van Ned. O.- en W.-Indië. — N.-I. Strafrecht. — N.-I. Strafvordering. — Madoereesch. — Javaansch. — Maleisch.
  - S. TAGOR, Inl. Veearts, Korte Janstr. 19, Utrecht. — Maleisch. — Battaksch.
  - J. J. F. SCHREUEL, Gepens.-Assist.-Res., Vogelkiersstraat 1, Den Haag. — Maleische taal- en letterk.
  - B. TH. BRONDGEEST, Heerenweg 199, Haarlem. — De Islam en zijn beteekenis voor Indië. — Arabisch. — Maleisch. — Javaansch.
  - A. H. JANSEN, Hamerstraat 25, Bussum. — Maleisch (gramatica, correspondentie, spreken); geeft les te: Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren en 's-Graveland.
  - Mr. F. C. L. MEIJER, Hoogeweg 56, Zantvoort. — N.-I. Strafrecht - N.-I. Strafvorder. - Alg. Ind. vraagstuk.
  - H. J. VERMEER, 1e v. d. Boschstraat 91, Den Haag. — De Maleische omgangstaal voor de praktijk.
- LEDEN**, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

De Haagsche Broodfabriek „Theario”

Fabriek en Kantoor:

Bilderdijkstraat 139

LUXEBROOD- EN BESCHUITFABRIEK

met speciale afdeling

BANKETBAKKERIJ.

De Haagsche Broodfabriek heeft in ALLE deelen van de stad EIGEN WINKELS.

Zij staat sedert 1909 voortdurend onder contrôle van het Station voor Maalderij en Bakkerij te Wageningen.

Terwijl Gij rust, werken Uw ..... advertenties voor U .....

VLEUGELS, PIANO'S KUNSTSPELPIANO'S — ORGELS —

REPARATIE - STEMMEN - RUILEN

Speciale Inrichting voor het gereedmaken voor de TROPEN

GOOSEN & SWAGERMAN DEN HAAG

BOEKHORSTSTRAAT 149 - TEL. H 2051

Brengt een bezoek aan „Boeatan”, Magazijnen van Ind. Kunstnijverheid.

Maison de Bonneterie

Leverancier van H. M. de Koningin.

Leverancier van H. M. de Koningin.

DEN HAAG, Buitenhof-Groenmarkt.

AMSTERDAM, Kalverstraat-Rokk

Grootst gesorteerde Magazijnen van Elegante Dames- en Kinderconfectie.

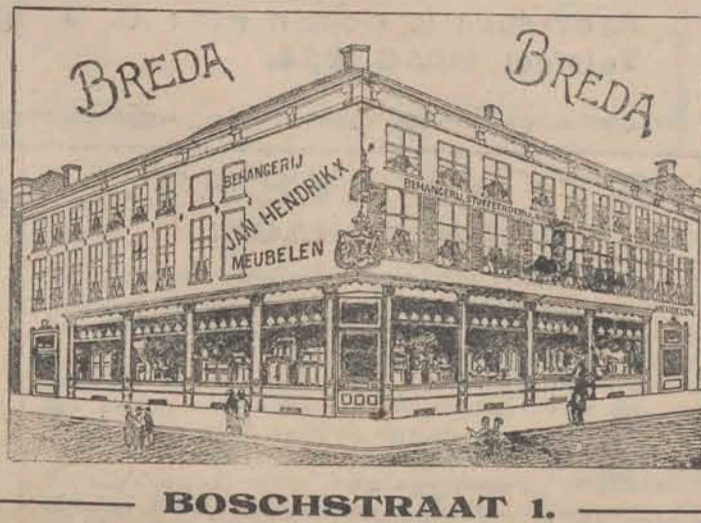
MAGAZIJN VAN

Heerenhoeden en Pelterijen,

EDUARD PELGER,

Prinsestraat 35 - Den Haag,

Telefoon No. 3902.

BOSCHSTRAAT 1.

Mantel en Costumemagazijnen

Maison H. SIMONS

Heulstraat 13 ..... Telefoon 2005

Noordeinde 17a ... Telefoon 6537

... Mantels, Mantelcostumes, Taillecostumes ...

Avondtoiletten, Blouses, Costumerokken, Peignoirs

Steeds ruime sortering, prima coupe en kwaliteiten

Kon. Eindhovensche Stoom- & Handweverij

VAN DIJK & Co. EINDHOVEN EN BRUSSEL

Leveranciers van H. M. Koningin Wilhelmina - van H. M. de Koningin-Moeder en van H. M. de Koningin van Rumanië; eertijds van H. M. Koningin Sophia.

OPGERICHT 2 AUG. 1853.

Hotel-Linnen en Tafelgoed met en zonder naam.

UITZETTEN, INDISCHE UITRUSTINGEN

LUIERMANDEN.

F. C. DE BRUYN

Magazijn van Comestibles en Fijne Vleeschwaren

LEVERT UITSLUITEND EERSTE KWALITEIT ARTIKELEN TEGEN BILLIJKE PRIJZEN.

Bestellingen worden dagelijks opgenomen en franco thuisbezorgd.

Vraagt Prijscourant. Neemt Proef.

TELEF. 3361 - DANCKERTSTRAAT 43.

J. P. KUIJPERS v/h Coupé fir. Dom

1ste Klas Inrichting voor:

DAMESKLEEDING NAAR MAAT

Specialiteit in Amazone Costumes

BONTMANTELS EN PELTERIJEN

Den Haag - Oude Molstraat 11 - Telefoon H. 932

Oudste en Soliedste Adres

HAAGSCHE MANUFACTUURHANDEL

voorheen VAN HOUTEN & Co

Groote Markt 4, DEN HAAG, Tel. 1974, Laan 2-4

- Manufacturen
- Witte Goederen
- Karpetten
- Loopers
- Ledikanten
- Bedden
- Dekens
- Matrassen
- Vitrages
- Gordijnen

Groote sortering

Slaapkamer - Ameublementen

Opgericht Ao 1781

A. SCHRÖDER & Co.

Groenmarkt.

Uitzetten voor Tropen . de .

Modemagazijnen

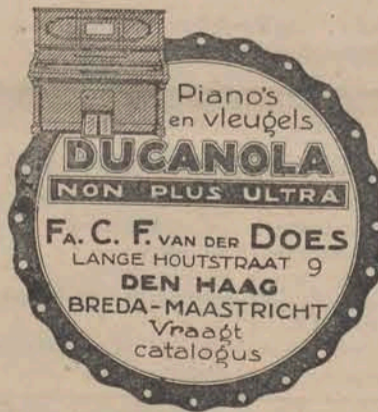
van Bommel

Prins Hendrikstraat 98-106

Opruiming

van alle Dames-Confectie

Zeer voordelig

F.A.C.F. VAN DER DOES

LANGE HOUTSTRAAT 9

DEN HAAG

BREDA-MAASTRICHT

Vraagt catalogus

WANNEER GIJ

Dames- of Heeren-Kleding wilt laten Oppersen, Repareeren, Keeren, Moderniseeren, Vermaken, opnieuw Voeren, onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM“

Aana Paulownastraat 30a, Tel. 4947

DEN HAAG

De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald.

P. B. VAN MOORSEL & Co

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.

Terenstraat 5-6 - Telefoon 2398 - Den Haag

Goedkoopst adres voor het meubeleeren en stoffeeren van woningen

Holland-Canada Hypotheekbank

Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te Den Haag en J. G. COSTER te Winnipeg.

Verkrijgbaar: **6 pCt PANDBRIEVEN** à 98 pCt.

Uitstaand bedrag Pandbrieven per 1 Juli f 22.314.200.

Beleggingen per 1 Juli f 22.426.595.22 1/2.

Drukkerij ten Hagen

levert tegen billijken prijs drukwerk, dat aan bijzondere eischen voldoet.